

Projekt multikulturní výchovy v mateřské škole

Barbora Štěpánová

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Barbora Štěpánová**
Osobní číslo: **H190117**
Studijní program: **B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Projekt multikulturní výchovy v mateřské škole**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury o postavení multikulturní výchovy v kurikulu mateřských škol.
Vymezení teoretických východisek zaměřených na aplikaci multikulturní výchovy v podmínkách mateřských škol.
Zpracování projektu multikulturní výchovy pro děti předškolního věku.
Realizace a ověření projektu multikulturní výchovy ve vybrané mateřské škole.
Evaluace projektu a zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Banks, J. A. (2014). *An introduction to multicultural education* (5th Ed.). Boston: Pearson.
- Burkovičová, R., & Navrátilová, J. (2014). *Realizace multikulturní výchovy a vzdělávání v mateřské škole*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta.
- Davis, B. M. (2012). *How to teach students who don't look like you: culturally responsive teaching strategies* (2nd Ed.). Thousand Oaks: Corwin.
- Kvasničková, L. (2020). Dítě z jiné kultury v mateřské škole. *Informatorium 3-8: časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách*, 27(9), 12-13.
- Průcha, J. (2011). *Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele* (2., aktualiz. a rozš. vyd.). Praha: Triton.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Roman Božik, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **12. října 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

prof. PaedDr. Agriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 12. října 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 11.4.2022

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je aplikačního charakteru a zabývá se multikulturální výchovou v mateřské škole. Teoretická část vymezuje východiska, cíle, obsah, kompetence, metody a legislativní ukotvení multikulturální výchovy ve vzdělávacím systému. Věnuje se také zakotvení multikulturální výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

Klíčovým bodem práce je praktická část, ve které je zpracován projekt s prvky multikulturální výchovy. Tento projekt je určen dětem předškolního věku, ve kterém se prostřednictvím činností a her seznamují světadíly, jsou jim předávány poznatky o různých národech, kulturách a odkrývá se jim téma tolerance.

Klíčová slova: multikulturální výchova, předškolní vzdělávání, projekt

ABSTRACT

The bachelor thesis is of an application type and deals with multicultural education in kindergarten. The theoretical part defines the bases, goals, content, competences, methods, and legislative anchoring of multicultural education in the education system. It also focuses on anchoring multicultural education in the Framework Education Programme for preschool education.

The major point of the thesis is the practical part in which is created a project of multicultural education. This projects intention is to introduce continents through games and activities, give knowledge about different nations, cultures and revealing the topic of tolerance to preschool children.

Keywords: multicultural education, preschool education, project

Touto cestou bych chtěla vyjádřit poděkování celému týmu mateřské školy, ve které jsem měla možnost realizovat projekt multikulturní výchovy. Především bych chtěla poděkovat paní učitelce Erice i paní učitelce Silvě za jejich ochotu, vstřícnost a spolupráci. Poděkování patří i mé rodině a přátelům za jejich podporu při psaní bakalářské práce a při celém mém studiu.

Motto:

„Chceš-li děti něco naučit, ukaž jim to.“

Tim Mitchell

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	12
1.1 POJEM MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	12
1.2 OBSAH MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY	13
1.3 CÍLE A PRINCIPY MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY	14
1.4 MULTIKULTURNÍ KOMPETENCE	15
1.5 LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY V ČESKÉM VZDĚLÁVACÍM SYSTÉMU	17
2 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA V MATEŘSKÉ ŠKOLE	19
2.1 METODY A ORGANIZAČNÍ FORMY MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ	19
2.1.1 Pedagogický projekt	20
2.2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	20
2.2.1 Rámcové cíle	21
2.2.2 Klíčové kompetence	21
2.2.3 Multikulturní výchova ve vzdělávacích oblastech RVP PV	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
3 PROJEKT: POZNÁVÁME CELÝ SVĚT	26
3.1 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU	26
3.2 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY PROJEKTU	26
3.3 CÍLE PROJEKTU	26
3.4 FÁZE PROJEKTU	27
3.5 CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY A DĚTÍ	27
3.6 OBSAH PROJEKTU	28
3.7 DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE PROJEKTU	29
3.8 KLÍČOVÉ KOMPETENCE PROJEKTU	30
4 PRŮBĚH JEDNOTLIVÝCH DNŮ PROJEKTU	31
4.1 DEN PRVNÍ – SVĚT KOLEM NÁS	31
4.2 DEN DRUHÝ – EVROPA, MY JSME ČEŠI	35
4.3 DEN TŘETÍ – POZNÁVÁME ASII	39
4.4 DEN ČTVRTÝ – ZA ZVÍŘATY V AFRICE	43
4.5 DEN PÁTÝ – CESTA DO AMERIKY	47
4.6 DEN ŠESTÝ – AUSTRÁLIE A OCEÁNIE	51
4.7 DEN SEDMÝ – TVORBA MAPY	55

5	EVALUACE PROJEKTU	58
5.1	VLASTNÍ REFLEXE	58
5.2	HODNOCENÍ UČITELEK	59
5.3	KOMPARACE VLASTNÍ REFLEXE A HODNOCENÍ OD UČITELEK.....	60
6	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	61
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	65
	SEZNAM OBRÁZKŮ	66
	SEZNAM TABULEK	67
	SEZNAM PŘÍLOH	68

ÚVOD

Multikulturní výchova je v současné době více používaná, než jak tomu bylo v minulosti, i když v mateřské škole se bohužel často neseťkáváme s její aplikací. Jedním z důvodů, proč jsem si zvolila právě toto téma pro svou bakalářskou práci, bylo mé osobní setkání s multikulturní výchovou již v průběhu studia na střední škole. Pro povinnou studijní praxi jsem si vybrala stáž ve speciální základní škole, kterou navštěvovalo více romských žáků. Rozdíly zde byly znatelné již jen z názorů okolí, že je to škola pro Romy a základní škola je pro „normální a bílé“. Osobně jsem slyšela názory některých mých známých, že by do takové školy své děti nedaly. Není jednoduché, nejenom pro romské děti, setkat se s takovými negativními názory a postoji většinové skupiny. Takovéto nespravedlivé posuzování a předsudky vůči cizincům zažil jistě každý z nás. Mohou ovlivňovat vzájemnou komunikaci lidí, snižovat vnímání o konkrétních sociokulturních skupinách a mohou se stát až nepřátelské.

Hlavní důvod pro výběr tohoto tématu pro zpracování mé bakalářské práce bylo získání nových poznatků a zkušeností spojené právě s multikulturní výchovou. Ty pro mě v budoucnu mohou být přínosem při práci s dětmi v mateřských školách a skrze multikulturní výchovu můžu předcházet vzniku negativních postojů dětí.

Cílem mé bakalářské práce je zpracovat teoretická východiska o multikulturní výchově, popsat její cíle a obsah a přiblížit ukotvení multikulturní výchovy v kurikulu mateřských škol. Hlavním cílem práce je vytvořit projekt multikulturní výchovy v mateřské škole.

Teoretickou část mé práce jsem rozdělila do dvou kapitol, které se blíže věnují multikulturní výchově. V první kapitole jsem objasnila termín multikulturní výchova, přiblížila jsem její cíle, obsah a principy. Krátce zde definuji multikulturní kompetence. Další část kapitoly se věnuje legislativnímu zakotvení multikulturní výchovy v českém vzdělávacím systému. Druhá kapitola teoretické části více přibližuje aplikaci multikulturní výchovy v mateřských školách. V této kapitole podrobně rozepisuji prvky multikulturní výchovy začleněné do Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a popisuji zde, jakým způsobem může být multikulturní výchova skrze nabízené oblasti realizována. V praktické části práce se věnuji vytvoření projektu multikulturní výchovy, který byl realizován a následně vyhodnocen ve vybrané mateřské škole. Práce obsahuje také doporučení do praxe.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Pojem multikulturní výchova je pro tuto bakalářskou práci a pro pochopení celé problematiky zcela klíčovým.

V odborné literatuře se můžeme vedle termínu multikulturní výchova setkat i s termínem interkulturní výchova. Tyto dva termíny se do jisté míry překrývají, ale vzhledem k tomu, že při užívání těchto termínů většinou dochází k nejasnostem, pokusím se je zde krátce vymežit. Kořátková (2009) od sebe tyto dva pojmy rozlišuje takto:

Multikulturní výchova vychází především ze zprostředkování faktů o jiné kultuře. Vzdělávání se zaměřuje na poskytování informací o nich.

Interkulturní výchova vychází z prožitkového a komplexnějšího procesu, který je spojován společnými znaky a vzájemným obohacováním.

Oba termíny se vzájemně nevylučují, naopak se doplňují. Spojením obou pojetí je možné dosáhnout komplexního výchovně-vzdělávacího procesu. V bakalářské práci preferuji označení multikulturní výchova. A to z toho důvodu, že v aplikační části dětem pouze zprostředkovávám informace o jiných národech, přičemž interkulturní výchova již předpokládá vzájemné styky různých kultur.

1.1 Pojem multikulturní výchova

Pojem multikulturní výchova se v České republice začal objevovat až okolo 90. let 20. století a byl přejat z anglického výrazu *multicultural education*. Termín *education* ale ve svém překladu zahrnuje jak výchovu a vzdělávání, tak i pedagogiku. Z tohoto důvodu není termín multikulturní výchova zcela přesný. Oproti západní Evropě se v České republice pojem multikulturní výchova začal objevovat až okolo 90. let 20. století. V dnešní době je však tento pojem běžně užíván v mnoha oborech (Průcha, 2011).

Multikulturní výchova je koncept, vzdělávací reformní hnutí a proces. Zahrnuje myšlenku, že všichni studenti, bez ohledu na jejich pohlaví, sexuální orientaci, sociální třídu a etnické, rasové nebo kulturní charakteristiky, by měli mít stejnou příležitost k učení (Banks, 2014).

Multikulturní výchova je „*edukační činnost, zaměřená na to, aby učila lidi z různých etnik, národů, rasových a náboženských skupin žít spolu, vzájemně se respektovat a spolupracovat*“ (Průcha, 2006 in Balvín 2012, s. 34).

Preissová (2014, s. 97) za multikulturní výchovu považuje ty vzdělávací postupy, které přibližují problematiku nejen rasových, etnických a kulturních rozdílů, ale i téma sociálního statusu, rozdílnosti pohlaví nebo zdravotního postižení.

„Multikulturní výchova se zaměřuje zejména na poznání kulturních diferencí mezi lidmi nejrůznějšího původu, mezilidské vztahy, interkulturní komunikaci a přizpůsobení životu v multikulturní společnosti.“ (Preissová, 2016, s. 23).

Z několika mála uvedených definic vyplývá, že záměrem multikulturní výchovy je seznámit děti s odlišnostmi, které mají lidé z jiných kultur. Za cíl si klade naučit je zacházet s danými odlišnostmi s respektem a předat jim nové zkušenosti, postoje a pohledy na příslušníky jiných kultur.

1.2 Obsah multikulturní výchovy

Do obsahu multikulturní výchovy se řadí veškeré dovednosti, vědomosti, zkušenosti a postoje, které se získávají v procesu edukace multikulturní výchovy (Hladík, 2006).

Podle Švingalové (2007) je obsah multikulturní výchovy chápán ze dvou přístupů:

- **Předávání informací o „těch druhých“** – o lidech z jiných kulturních skupin a menšin. V tomto přístupu jde především o to, seznámit a co nejvíce přiblížit kulturu a životní styl těchto skupin se snahou o jejich lepší pochopení.
- **Snaha dívat se na každou dílčí skutečnost nebo informaci rozmanitě** – tedy nejen z pohledu majoritní společnosti, ale také z pohledu druhých. Cílem přístupu je dokázat vést dialog založený na nahlížení na události z různých perspektiv.

Obsahem multikulturní výchovy je mimo jiné zabránit vzniku předsudků a vytvářet u dětí kladný postoj k odlišnostem. Zahraniční autor Banks (2016, s. 4 – 17) hovoří v tomto kontextu o pěti dimenzích, které by se při realizaci multikulturní výchovy měly naplňovat:

1. **Sjednocení obsahu** (content integration) se zabývá tím, do jaké míry učitelé používají příklady a obsahy různých kultur a skupin k ilustraci klíčových pojmů, principů, zobecnění a teorii v oblasti jejich předmětu nebo disciplíny.
2. **Proces budování znalostí** (the knowledge construction process) souvisí s tím, do jaké míry učitelé pomáhají studentům poznat, pochopit a rozlišit implicitní kulturní domněnky, postoje, pohledy a předsudky, které ovlivňují způsoby konstruování právě těchto znalostí.

3. **Snížení předsudků** (prejudice reduction) se zaměřuje na charakteristiky rasových postojů a na to, jakým způsobem mohou být přizpůsobeny metodám výuky a učebním materiálům.
4. **Pedagogika rovných příležitostí** (an equity pedagogy) má podmínku, že existuje pouze tehdy, když učitelé upravují učební postupy žákům tak, aby jim dopomohla dosáhnout vzdělání bez ohledu na jejich rasu či sociální třídu. Pedagogika rovných příležitostí zahrnuje používání různých učebních metod a strategií, které jsou v souladu s jejich kulturní či etnickou příslušností.
5. **Povzbuzující kultura školy a struktura společnosti** (an empowering school culture and social structure) se snaží vytvořit takové klima školy, které podporuje žáky z různých rasových, etnických a kulturních skupin a zabraňuje jejich diskriminaci.

Pojetí těchto dimenzí by se v českém školství dalo přirovnat k inkluzivnímu vzdělávání, které usiluje o to, zapojit do edukace všechny znevýhodněné žáky.

1.3 Cíle a principy multikulturní výchovy

Obsah multikulturní výchovy úzce souvisí i s jejími cíli. Je důležité vést děti ke kladnému přijetí odlišností, aby v budoucnu dokázaly vytvářet plnohodnotné vztahy bez rozdílu barvy pleti, náboženského vyznání či národnosti. Škola by v těchto souvislostech měla vytvářet takové podmínky, které budují kladné vztahy nejenom mezi českými dětmi, ale i mezi dětmi jiných národností. Jak zmiňuje Švingalová (2007), škola by také měla poskytovat dětem informace o jiných národech či menšinách, se kterými přichází nebo v budoucnu přijdou do styku.

Za základní cíl multikulturní výchovy můžeme považovat především naučení se respektu, toleranci i úctě k různým sociokulturním skupinám a upevnování vzájemných vztahů. Toto tvrzení potvrzuje Kolář (2012), který definuje cíle multikulturní výchovy tak, že jde podle něj o „*vytvoření postojů tolerance, respektování tradic, kultury, způsobu života jiných národů, etnik, ras, náboženství, jiného životního stylu.*“

Podle Preissové, Ciché & Gulové (2012) si multikulturní výchova dává za cíl vytvořit takovou občanskou společnost, jejíž členové se budou navzájem tolerovat, respektovat a mimo jiné kulturně obohacovat. Tato strategie spočívá ve vytvoření multikulturní pospolitosti, jak ve škole tak i v celé společnosti.

Oproti českému pojetí cílů multikulturní výchovy Banks (2016) uvádí, že v zahraničním pojetí je hlavním cílem reformovat školský systém tak, aby žáci z různých etnických a sociálních tříd zažívali edukační rovnost. Preissová (2014, s. 111) podobně uvádí, že v multikulturní výchově je hlavním cílem „*upřednostňování takových hodnot, které směřují k sociálně spravedlivému vzdělávání.*“

Gay (2018) rovněž zdůrazňuje, že učitelé by měli respektovat kulturní a jazykové charakteristiky menšin a pozměnit kurikulum školy tak, aby odráželo jejich učení a kulturní styly a výrazně zlepšilo jejich úspěchy.

Cíle multikulturní výchovy však můžeme chápat i z hlediska získání či rozvíjení různých kompetencí. Podle Švingalové (2007, s. 42 - 43) jsou to kompetence:

- **osobnostní** – rozvíjení respektu a úcty k člověku a jeho jinakosti, chápání odlišností,
- **sociální** – rozvíjení mezilidských vztahů na základě ohleduplnosti a tolerance,
- **občanské** – respektování práv a svobod ostatních, úcta k našim i jiným národním tradicím,
- **interkulturní** – pochopení a tolerance kulturních odlišností jiných sociálních skupin.

Z uvedeného vyplývá, že v podmínkách mateřských škol je cílem multikulturní výchovy především předávat dětem zajímavé informace o jiných kulturách a vychovávat je k toleranci tím, že jim půjdeme pozitivním příkladem.

1.4 Multikulturní kompetence

Součástí obsahu multikulturní výchovy jsou multikulturní kompetence, které představují souhrn znalostí a dovedností, schopností a postojů, které žáci nabývají v procesu multikulturní výchovy. Tyto kompetence jsou nedílnou součástí multikulturní výchovy (Hladík, 2014).

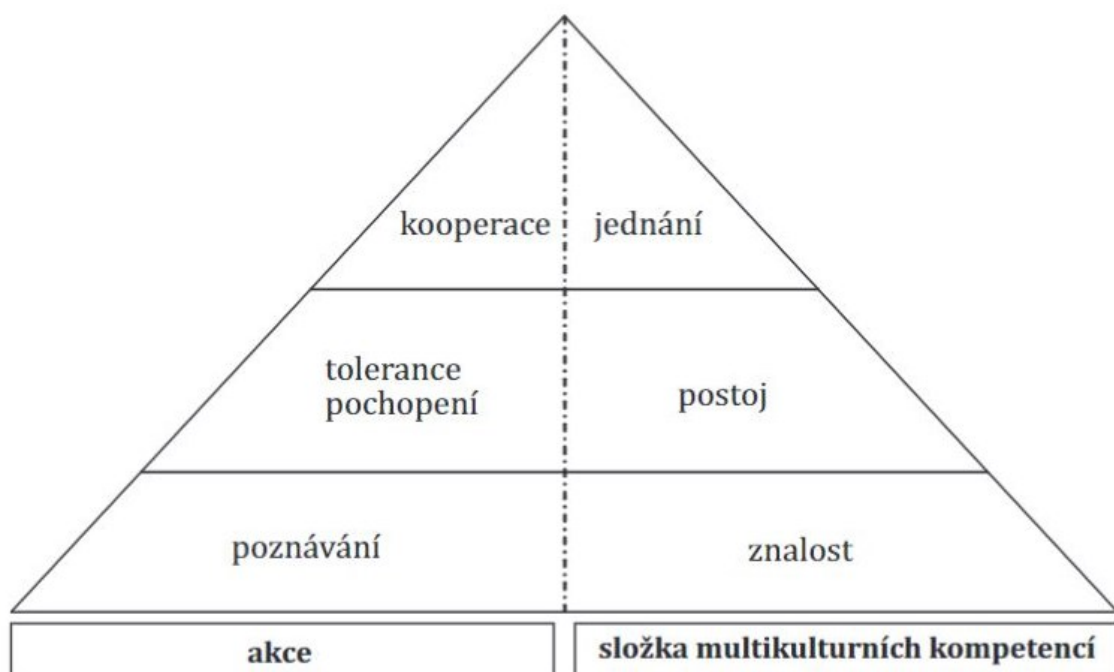
Preissová, Cichá & Gulová (2012, s. 79) chápou multikulturní kompetence jako „*schopnost respektovat kulturní autonomii jiných etnik a ovlivňovat veřejné mínění lidí ve vztahu k menšinám*“.

Multikulturní kompetence si za cíl dávají změnit pohled na odlišné kultury v procesu adaptace. Získání takovéto kompetence je dlouhý a složitý proces, který zahrnuje nejenom predispozice člověka (osobnostní faktory), ale i multikulturní zkušenosti, učení a porozumění (Hladík, 2010).

První zmínky o multikulturních kompetencích jsou datovány na počátku 80. let 20. století v USA. Tehdy byly popsány tři složky multikulturních kompetencí, a to: vědomí, znalost a dovednost. V té době tento model zkvalitňoval komunikaci a práci lidí, kteří ve svém zaměstnání přicházeli do kontaktu s klienty jiných ras a z rozdílného etnického či sociokulturního původu. Podle Popeové a Reynoldsové (1997) in Hladík (2010) by se multikulturní kompetence měly zařadit do sedmi klíčových kompetencí, které bychom si měli osvojit.

Průcha (2011) publikoval tuto rovnici „*Multikulturní výchova = poznávat, rozumět, respektovat (jiné kultury, etnika, národy, koexistovat a kooperovat*“, která podle Hladíka (2010) zdůrazňuje význam znalostí při konstrukci multikulturních kompetencí.

Hladík (2010) rovnici doplnil o tři nejčastěji uváděné složky multikulturních kompetencí a vytvořil tak hierarchický model multikulturních kompetencí, jehož podstatou, jak už bylo řečeno, jsou znalosti, které jsou základnou pro konstrukci multikulturních kompetencí. Hierarchizace je zde patrná v návaznosti jednotlivých prvků. Znalosti jsou zde základnou pro postoje – na základně poznání (dostatečných znalostí) je možné postoupit na další stupeň. Celý model stojí na tom, že bez dostatečných znalostí se nedají budovat postoje. Model směřuje ke kooperaci, která je nezbytná pro fungující multikulturní společnost (Hladík, 2010).

Obrázek 1 – Hierarchický model multikulturních kompetencí

Multikulturní kompetence jsou nedílnou součástí multikulturní výchovy. Bez nich není možné, aby si žáci osvojovali pouze znalosti s tím, že by se neodrážely v jejich postojích (Hladík, 2014).

1.5 Legislativní zakotvení multikulturní výchovy v českém vzdělávacím systému

Multikulturní výchova je v legislativě ČR vyjádřena obecně, a to ve **Školském zákoně** a v **Národním programu rozvoje vzdělávání** (Bílé knize).

Legislativní rámec multikulturní výchovy má v českém vzdělávacím systému zakotvení ve **Školském zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání** ve znění pozdějších předpisů. Problematika multikulturní výchovy v §2, odst. 1 Školského zákona hovoří o zásadách rovného přístupu ke vzdělávání bez jakékoliv diskriminace z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického či sociálního původu nebo jiného fyzického, zdravotního či sociálního postavení. Dále je vzdělávání založeno na vzájemné úctě, respektu a důstojnosti všech účastníků.

Dalším zmíněným dokumentem, ve kterém má multikulturní výchova své legislativní zakotvení je **Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)**. Tento dokument byl do roku 2020 základním strategickým dokumentem české vzdělávací politiky. Bílá kniha formuluje požadavky na vzdělávání a jejím obsahem jsou cíle vzdělávání, které věnují pozornost i multikulturní výchově. Novějším programem pro rozvoj vzdělávání je **Strategie 2030+**, která implementuje novější cíle na vzdělávání.

Multikulturní výchova je obsažena v Bílé knize (2001) v těchto cílech vzdělávání:

- *rozvoj lidské individuality*
- *rovný přístup ke vzdělávání*
- *výchova k lidským právům a multikulturalitě*
- *výchova k partnerství, spolupráci a solidaritě v evropské i globalizující se společnosti*

Bílá kniha se stala základem pro vytvoření systému kurikulárních dokumentů pro předškolní, základní, střední a odborné vzdělávání. Tyto dokumenty jsou vytvářeny na státní a školní úrovni.

Státní úroveň představuje výše zmíněný Národní program rozvoje vzdělávání a dále Rámcové vzdělávací programy (Podkapitola 2.2), které oproti Bílé knize již vymezují závazné rámce pro jednotlivé etapy vzdělávání. Na školní úrovni jsou to Školní vzdělávací programy, podle kterých se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách. Školní vzdělávací programy si vytváří školy samy podle zásad stanovených v příslušném rámcovém vzdělávacím programu (MŠMT, 2021).

Kromě české legislativy se multikulturní výchovou zabývají také mezinárodní smlouvy – Úmluva o právech dítěte a Listina základních práv a svobod.

Úmluva o právech dítěte byla přijata Českou republikou v roce 1991 a tím se zavázala k dodržování zásad a práv každého dítěte bez jakékoli diskriminace.

Listina základních práv a svobod (dále jen listina) tvoří základ problematiky multikulturní výchovy. Ustanovení v čl. 3 odst. 1 zní: „*Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.*“. Při uplatňování těchto práv a svobod nesmí být nikomu způsobena újma. Zákon dále zakazuje všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování. To znamená, že každý má právo o své národnosti rozhodovat svobodně sám a bez jakéhokoliv ovlivňování (Listina základních práv a svobod, 1992).

V čl. 25 listiny je stanoveno, že občanům tvořícím národní nebo etnické menšiny se zaručuje všestranný rozvoj a též právo na vzdělání v jejich jazyku. Čl. 33 listiny dále stanovuje, že každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná pro všechny po dobu stanovenou zákonem (Listina základních práv a svobod, 1992).

2 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA V MATEŘSKÉ ŠKOLE

V této kapitole charakterizují multikulturní výchovu v mateřské škole a její postavení v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

Je důležité multikulturní výchovu realizovat v co nejranějším věku dítěte, tedy v mateřské škole. Děti okolo pěti let nemají předsudky vůči vzhledu či kulturním odlišnostem, např. dítě jiné barvy pleti nevnímají tak jako dospělí. V dalších letech si ale tyto odlišnosti již postupně uvědomují. Pokud si děti v právě už předškolním věku budou osvojovat pozitivní vztah k těmto odlišnostem, budou mít vytvořené předpoklady pro jejich respektování (Koťátková, 2014; Kvasničková, 2020).

Banks (2016, s. 86) podobně zdůrazňuje, že postoje dětí k rasovým odlišnostem se věkem více negativně projevují. Negativní postoje děti přebírají od svých vrstevníků či dospělých a jsou ovlivňovány také názory a chováním učitelů.

V současné době není neobvyklé, že se v mateřské škole setkáme s dětmi jiných sociokulturních skupin. Děti z jiných národností a etnik se liší od českých dětí nejen zemí svého původu, mateřským jazykem či barvou pleti, ale i režimem dne a svými stravovacími návyky.

Mateřská škola je to první místo, kde se děti setkávají s odlišnostmi, ať už rasovými nebo i fyzickými. Velkou výhodou vidím v tom, že právě mateřská škola jim umožňuje se tyto odlišnosti naučit přijímat, respektovat je a nesoudit člověka jenom podle vzhledu či chování (Burkovičová & Navrátilová, 2014).

2.1 Metody a organizační formy multikulturní výchovy v předškolním vzdělávání

Při využívání multikulturní výchovy v předškolním vzdělávání jsou nejvhodnější metody slovní a názorné. Také bychom měli využívat prožitkové a kooperativní učení hrou. Činnosti by měly být založeny na přímých zážitcích dětí, a také by měly podporovat dětskou zvědavost a potřebu objevovat. Za vhodné se považují metody, které podporují zájem dítěte poznávat nové, získávat zkušenosti a další dovednosti (MŠMT, 2021).

Hladík (2006) zmiňuje, že nejčastější metodou při výuce multikulturní výchovy v mateřské škole by měly být jednoduché hry, které dětem přibližují vnímání světa.

2.1.1 Pedagogický projekt

Burkovičová & Navrátilová (2014) ve své publikaci zmiňují multikulturní výchovu realizovanou prostřednictvím pedagogického projektu. Projekt je hojně využívanou a také efektivní organizační formou. Při tvorbě projektů by se mělo dbát na didaktické zásady, kdy jednotlivé výstupy a jejich cíle volíme podle vývojových možností dětí v dané třídě.

Kořátková (2014) chápe projekt v obecném kontextu jako úlohu, která by měla vést děti k vlastní aktivitě, spolupráci a zodpovědnosti. Cílem projektu je směřování k určitému výslednému produktu, jako ke konečnému výsledku, podle kterého se dá zmapovat, co vše se děti naučily a jaké poznatky si během projektu osvojily. Pedagogický projekt má své fáze, které by se měly dodržovat:

- stanovení cíle projektu
- vytvoření plánu projektu
- realizace plánu projektu
- vyhodnocení projektu.

Osobně považuji pedagogický projekt za velmi vhodný při realizaci multikulturní výchovy. Umožňuje dítěti zapojit se do celého procesu a je tak motivováno k objevování nových poznatků.

2.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV) je závazný kurikulární dokument, který vychází ze strategie vzdělávání. RVP PV nám udává jakýsi postup k tomu, jak pracovat s dětmi předškolního věku. Je především zaměřen na klíčové kompetence, vzdělávací obsah, očekávané výstupy, ale dále vymezuje i požadavky, pravidla a podmínky pro vzdělávání.

„Rámcový vzdělávací program stanovuje elementární vzdělávací základ jako východisko pro tvorbu školních vzdělávacích programů; je otevřený pro školu, učitele i děti.“ (MŠMT, 2021)

V této podkapitole se blíže zaměřím na rámcové cíle, klíčové kompetence a vzdělávací oblasti, které zmiňují multikulturní výchovu.

2.2.1 Rámcové cíle

Rámcové cíle RVP PV sledují záměr předškolního vzdělávání (stejně jako klíčové kompetence, o kterých bude řeč dále), kterým je rozvíjet dítě po všech stránkách k tomu, aby bylo na konci předškolního období připravené být samostatnou osobností, která zvládá takové nároky života, které jsou na něj běžně kladeny. Pokud jsou tyto rámcové cíle naplňovány, vzdělávání směřuje k utváření klíčových kompetencí (MŠMT, 2021).

Cíle předškolního vzdělávání v rámcových cílech RVP PV zní:

1. rozvíjet dítě, jeho učení a poznání,
2. osvojit si základy hodnot, na nichž je naše společnost založena,
3. získat osobní samostatnost a schopnost projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí (MŠMT, 2021).

Konkrétní rámcové cíle k naplnění multikulturní výchovy v RVP PV nenajdeme. Mohly bychom ale využít obecné cíle multikulturní výchovy, ke kterým patří především předávání zajímavých informací o jiných kulturách, a výchova k toleranci (Burkovičová & Navrátilová, 2014).

2.2.2 Klíčové kompetence

V RVP PV je pět klíčových kompetencí, které jsou vyjádřeny jako „*soubory předpokládaných dovedností, vědomostí a schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.*“ Tyto klíčové kompetence představují cílovou kategorii vzdělávání a jsou vyjádřeny pomocí výstupů. Dítě, které ukončuje předškolní vzdělávání by těchto kompetencí mělo alespoň částečně dosáhnout, jsou to tedy spíše předpoklady (MŠMT, 2021).

Prvky multikulturní výchovy jsou obsaženy v těchto čtyřech kompetencích předškolního vzdělávání:

- Jako jednu z nejpodstatnějších klíčových kompetencí vnímám **kompetenci k učení**, která říká, že dítě ukončující předškolní vzdělávání „*má elementární poznatky o světě lidí, kultury, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách*“ (MŠMT, 2021).
- **Kompetence komunikativní** udává, že dítě ukončující předškolní vzdělávání ví, že: „*lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit*“ (MŠMT, 2021).

- Oblast **sociálních a personálních kompetencí** uvádí, že dítě ukončující předškolní vzdělávání: „*projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost a agresivitu*“ dále „*je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem*“ (MŠMT, 2021).
- V oblasti **činnostních a občanských kompetencí** si dítě ukončující předškolní vzdělávání uvědomuje: „*svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu*“ (MŠMT, 2021).

Multikulturní výchova dětem ukazuje, jak je svět rozmanitý a že všichni jsme jedineční. Všichni se musíme vzájemně tolerovat, ať už jsme každý jakkoliv odlišný. Děti se učí spravedlivě hájit sebe i ostatní a snaží se pochopit, že v životě je důležité prosazovat se s ohledem na druhé, abychom si byli všichni rovni. Děti se toto vše mají naučit právě v těchto vypsanych kompetencích, které podle nás velmi úzce souvisí s multikulturní výchovou.

2.2.3 Multikulturní výchova ve vzdělávacích oblastech RVP PV

Vzdělávací obsah RVP PV je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí:

1. Dítě a jeho tělo – biologická oblast
2. Dítě a jeho psychika – psychologická oblast
3. Dítě a ten druhý – interpersonální oblast
4. Dítě a společnost – sociálně-kulturní oblast
5. Dítě a svět – enviromentální oblast (MŠMT, 2021).

Jednotlivé oblasti se v RVP PV vzájemně propojují a obsahují tyto kategorie: dílčí vzdělávací cíle, vzdělávací nabídku a očekávané výsledky. *Dílčí cíle* popisují to, co by měl učitel u dítěte podporovat. *Vzdělávací nabídka* představuje souhrn různých činností, které jsou vhodné právě k naplňování jednotlivých dílčích cílů. Učitel by měl z této nabídky čerpat různé činnosti podle možností a potřeb dětí. *Očekávané výstupy* jsou formulovány a popisovány tak, že na konci předškolního vzdělávání by jich mělo dítě dosáhnout. Vzdělávací oblasti mají i kategorii *možná rizika*, které by mohly ohrožovat výsledky a záměry vzdělávání (MŠMT, 2021).

Prvky multikulturní výchovy jsou v RVP PV obsaženy především v těchto vzdělávacích oblastech:

Psychologická oblast – Dítě a jeho psychika

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika se zabývá multikulturní výchovou v části Sebepečetí, city, vůle, kde dílčím cílem, který by měl učitel podporovat je: „*poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)*“ (MŠMT, 2021).

Tento cíl by měl učitel dítěti zprostředkovávat činnostmi, které vedou k „*poznávání různých lidských vlastností; záměrnému pozorování toho, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti a schopnosti, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsi jsou podobní*“ a také k „*identifikaci sebe sama a k odlišení ostatních*“ (MŠMT, 2021).

Na základě těchto cílů a zprostředkovaných činností by se dítě mělo naučit chovat se citlivě k živým osobám (MŠMT, 2021).

Rizika, které ohrožují proces a mohou narušit záměry této oblasti patří zejména: „*nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)*“, tedy chování, které je málo tolerantní nebo diskriminační (MŠMT, 2021).

Interpersonální oblast – Dítě a ten druhý

V této oblasti se multikulturní výchova projevuje v dílčím vzdělávacím cíli, ve kterém učitel u dítěte vytváří prosociální postoje, mezi které patří rozvoj sociální citlivosti, respektu a tolerance. Tyto cíle může učitel dětem nabídnout skrze aktivity a hry, které podporují jejich sbližování a učí je přijímat a respektovat druhého. Dále může učitel nabízet takové činnosti, které jsou zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a které vedou děti k ohleduplnosti k druhému. Dítě by mělo skrze tuto oblast přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, mělo by si uvědomovat a respektovat svá práva ve vztahu k druhému a také chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu i přes to, že je každý jiný (MŠMT, 2021).

Rizikem v této oblasti je „*nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování*“ a „*nedostatečně psychosociálně bezpečné prostředí s nedostatkem porozumění a tolerance*“ ze strany učitele nebo i dětí vůči sobě (MŠMT, 2021).

Sociálně-kulturní oblast – Dítě a společnost

Tato oblast RVP PV je pro multikulturní výchovu velmi stěžejní. Jeden z dílčích cílů této oblasti je seznámit děti se světem lidí, kultury a umění. Učitel by se měl snažit u dětí osvojovat základní poznatky o prostředí ve kterém žijí a zároveň se snažit o to, vytvářet u dítěte povědomí o existenci různých kultur a národností. (MŠMT, 2021)

Tyto cíle mohou být naplňovány činnostmi a aktivitami, které dětem přibližují svět kultury a umění a umožňují mu poznat rozmanitosti kultur. Také je vhodné využívat skupinové aktivity (dramatizace, projekty), které dětem umožňují spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích. Dítě by na konci předškolního období mělo být schopné *„začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti“*, *„chovat se zdvořile k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě“* a chovat se na základně vlastního přesvědčení s ohledem na druhé. Proces osvojování těchto dovedností může ohrožovat nevhodný mravní vzor v okolí dítěte a jeho nespravedlivé, agresivní a netolerantní chování (MŠMT, 2021).

Enviromentální oblast – Dítě a svět

Tato oblast je stejně jako předchozí velmi blízká multikulturní výchově. Z cíl si dává vytvořit u dítěte základní povědomí o širším kulturním prostředí, o jeho rozmanitosti a neustálém vývoji. Tohoto cíle může dítě dosáhnout pomocí nabízených kognitivních činností (kladení otázek a hledání odpovědí, vyprávění, poslech) a využíváním přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě dítěte. Do vzdělávací nabídky se dále řadí: *„práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií“* (MŠMT, 2021).

Od dítěte se očekává, že bude mít povědomí o širším společenském a kulturním prostředí a dokáže vnímat, že svět lidí má svůj řád, že je rozmanitý a různorodý. Měl by mít elementární povědomí o existenci různých národů, kultur a různých zemích (MŠMT, 2021).

Získání těchto dovedností, schopností a postojů může ohrozit nedostatek příležitostí k tomu, aby dítě vidělo a vnímalo svět v jeho pestrosti a změnách. Dalším rizikem může být *„výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná“* (MŠMT, 2021).

Po vypsání jednotlivých oblastí můžeme konstatovat, že RVP PV se problematikou multikulturní výchovy zabývá ve svém obsahu prostřednictvím vhodně zvolených činností. Zásady multikulturní výchovy jsou konkretizovány v cílech a výstupech ve výše popsaných oblastech.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PROJEKT: POZNÁVÁME CELÝ SVĚT

Praktická část bakalářské práce je aplikačního charakteru a zabývá se zpracování projektu pro mateřské školy s prvky multikulturální výchovy. V této kapitole představím proces plánování a jednotlivé cíle, věnuji se zde obsahu samotného projektu a jeho realizaci. Další kapitolou je evaluace, ve které představím vlastní reflexi, hodnocení pozorujících učitelek a obě tyto hodnocení srovnám. Závěrečná kapitola obsahuje doporučení pro praxi, které jsem navrhla po realizaci celého projektu.

3.1 Charakteristika projektu

Tabulka 1 – Charakteristika projektu

Název projektu multikulturální výchovy	Poznáváme celý svět
Časová náročnost projektu	3 týdny (10. 2. – 4. 3. 2022); 7 výstupů
Věk zúčastněných	4-7 let
Místo realizace	Mateřská škola ve Zlínském kraji

3.2 Zdůvodnění potřeby projektu

Společnost je v neustálém vývinu a je potřeba pracovat s tím, že sociokulturní prostředí se mění. Děti v předškolním věku nemají mnohdy žádné předsudky vůči vzhledu či kulturním odlišnostem a proto je důležité multikulturální výchovu realizovat již v tomto věku. Prostřednictvím tohoto projektu bych chtěla dětem přiblížit jednotlivé kontinenty. Je vhodné, aby se u dětí poznatky související s multikulturální výchovou rozvíjely již v mateřské škole, aby měly povědomí o různých kulturách a národnostech a braly odlišnosti ostatních lidí jako součást přirozeného světa.

3.3 Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo seznámit děti předškolního věku se světem lidí a vytvářet u nich povědomí o existenci různých kultur a národností prostřednictvím vybraných činností a aktivit. Jeho prostřednictvím se děti seznamovaly s jednotlivými kontinenty a s tím, co je pro ně typické. Skrze tento projekt jsem podporovala kladné vztahy mezi dětmi, rozvíjela jejich spolupráci ve skupině a povzbuzovala v nich chuť poznávat nové věci. **Výsledným produktem projektu** je mapa, která odráží to, jak celý projekt probíhal, co všechno se děti dozvěděly a zapamatovaly si.

3.4 Fáze projektu

Říjen 2021 – Leden 2022

V tomto období probíhala příprava celého projektu. Jako první jsem si zformulovala hlavní cíl projektu, od kterého se dále odvíjely činnosti a hry s prvky multikulturní výchovy. Také jsem si stanovila dílčí vzdělávací cíle a klíčové kompetence. Postupně jsem si vytvořila přípravy na jednotlivé dny projektu. V rámci příprav jsem si sepsala veškeré potřebné pomůcky. Projekt vychází z RVP PV, který se, mimo jiné, soustřeďuje i na problematiku multikulturní výchovy.

Únor 2022 – Březen 2022

Před samotnou realizací jsem se s učitelkami vybrané mateřské školy v Otrokovicích domluvila na termínech, kdy budu docházet do mateřské školy. Při této příležitosti jsem si vypůjčila a prostudovala jejich školní vzdělávací program, abych zjistila, do jaké míry se v něm zabývají multikulturní výchovou a aby mnou vymyšlené aktivity korespondovaly s jeho celým obsahem. Od rodičů jsem požadovala souhlas pro sdílení fotografií v mé bakalářské práci – jmenný seznam dětí jsem nechala ve školce učitelkám dané třídy, kde byl projekt realizován. S rodiči jsem do styku nepřišla, podpisy obstaraly učitelky. Samotná realizace projektu se uskutečnila v období 3 týdnů v dopoledních činnostech a obsahuje celkem 7 výstupů.

Duben 2022

Po ukončení projektu následoval rozbor jednotlivých dnů projektu a jejich hodnocení. Na základě mé vlastní reflexe a hodnocení učitelek jsem následně vytvořila doporučení pro praxi mateřských škol. Před, ani při realizaci projektu nevznikl žádný problém.

3.5 Charakteristika mateřské školy a dětí

Pro ověření projektu jsem si vybrala mateřskou školu ve Zlínském kraji ve městě Otrokovice. Mateřská škola má celkem 3 genderově i věkově heterogenní třídy. V jejich prostorách se nachází venkovní zahrada s hřištěm, pískovištěm a prolézačkami. Celý projekt se uskutečnil ve třídě Žabek, do které je zapsáno celkem 16 dětí – 12 dívek a 4 chlapci ve věku od 4 do 7 let. Třidu navštěvují dvě děti s odkladem školní docházky, které měly v době realizace sedm let. Projekt se účastnilo nejvíce 12 a nejméně 5 dětí. Počet dětí se v průběhu dní měnil. Při výstupech byly střídavě přítomné 2 učitelky dané třídy nejen jako dohled, ale i jako pozorující pro mou zpětnou vazbu. Atmosféra ve třídě byla po celou dobu projektu

klidná a přátelská. Od rána bylo možné pozorovat, že ve třídě se dodržují rituály - pozdravení podáním ruky učitelky a dítěte, předávání jiskřičky pohody v ranním kruhu. Děti při mých návštěvách nebyly vůbec ostýchavé, jelikož mě již znaly z praxí, které jsem v mateřské škole realizovala. Při jednotlivých dnech projektu se mnou komunikovaly a spolupracovaly. Občasné problémy měly se vzájemnou spoluprací s ostatními dětmi.

3.6 Obsah projektu

Projekt seznamuje pomocí různých činností a her děti předškolního věku s existencí všech kontinentů, s jejich národy, zvyky a typickými znaky, které s nimi souvisí. V celém projektu jsem využívala výtvarné, hudební i pohybové činnosti. Neopomíjela jsem ani rozvoj jemné motoriky, tvořivého myšlení, fantazie a především spolupráce a komunikace.

Tabulka 2 – Obsah projektu

Den	Téma	Cíle z pohledu učitele	Organizační forma
1.	Svět kolem nás	Zjistit představy dětí o světě. Seznámit děti s kontinenty.	skupinová výuka
2.	Evropa – My jsme Češi	Rozvíjet poznatky dětí o České republice.	skupinová výuka
3.	Poznáváme Asii	Představit dětem kulturu a tradice Asie.	centra aktivit
4.	Za zvířaty v Africe	Představit dětem kontinent Afrika.	centra aktivit
5.	Cestujeme do Ameriky	Předat dětem poznatky o původních obyvatelích Ameriky.	skupinová a párová výuka
6.	Austrálie a Oceánie	Představit dětem kontinent Austrálie a jeho kulturu.	centra aktivit
7.	Výroba mapy	Zjistit, jaké informace děti získaly o kontinentech.	skupinová výuka

3.7 Dílčí vzdělávací cíle projektu

Před samotnou realizací jsem si stanovila **dílčí vzdělávací cíle** ze vzdělávacích oblastí RVP PV. Tyto vzdělávací cíle jsem rozvíjela a podporovala pomocí činností a her po celou dobu projektu:

Dítě a jeho tělo

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky

Dítě a jeho psychika

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností
- Rozvoj tvořivosti
- Posilování přirozených poznávacích citů
- Vytváření si základů pro práci s informacemi
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Osvojení si schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem
- Vytváření prosociálních postojů – rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu

Dítě a společnost

- Poznávání pravidel společenského soužití
- Seznamování se se světem lidí, kultury a umění
- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět

- Vytváření si pozitivního vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- Poznávání jiných kultur

3.8 Klíčové kompetence projektu

Před samotnou realizací jsem si stanovila i **klíčové kompetence**, kterých jsem chtěla pomocí činností a her dosáhnout. Vycházela jsem z RVP PV a jednotlivé kompetence jsem si upravila tak, aby se shodovaly s obsahem celého projektu. Jednotlivé kompetence jsou dále rozepsány v jednotlivých dnech projektu.

Kompetence k učení

- Dítě má elementární poznatky o světě lidí
- Dítě se soustředí na činnost a při zadané práci dokončí, co započalo

Kompetence k řešení problémů

- Dítě při řešení problémů využívá dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Komunikativní kompetence

- Dítě samostatně vyjadřuje myšlenky, otázky i odpovědi
- Dítě se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými)
- Dítě ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky

Sociální a personální kompetence

- Dítě projevuje ohleduplnost k druhým, pomáhá slabším
- Dítě se dokáže při společných činnostech domluvit a spolupracovat
- Dítě je schopno chápat, že lidé jsou různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Činnostní a občanské kompetence

- Dítě je schopno chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

4 PRŮBĚH JEDNOTLIVÝCH DNŮ PROJEKTU

Projekt je skládán z aktivit pro děti v mateřské škole ve věku 4-7 let. Tento soubor činností a her je poskládán tak, aby na sebe jednotlivé dny navazovaly. Celý projekt seznamuje děti se světem lidí za pomoci poznávání kontinentů.

V každém dnu jsou rozepsané předem připravené aktivity, najdeme zde tabulku s cílemi, kompetencemi a pedagogickými strategiemi a následně je zde průběh dne a vlastní reflexe.

4.1 Den první – SVĚT KOLEM NÁS

AKTIVITY:

Poslech básničky „Co je to?“

Dětem přečtu básničku „Co je to?“. Po poslechu básně si budeme povídat o zeměkouli, o světě a lidech, co na něm žijí. Řekneme si co je to globus a co na něm najdeme. Tím zjistím představy dětí o světě. Vyjmenujeme si barvy, které vidíme na globusu a co znázorňují.

Podle státu urči národ

Dětem dám příklad – žijeme v České republice a jsme Češi. Děti podle tohoto příkladu určí další národy, které jim řeknu. Například Francie – Francouzi, Japonsko – Japonci apod.

Čím po světě cestujeme?

Pohybové ztvárnění dopravních prostředků dětmi ve skupině.

Psychomotorická hra „Na pevnině, na moři“ (Pokorná, 2018)

Hra pro navození atmosféry – moře, vlny. Děti s padákem dělají nejprve malé a potom větší vlny pohybem nahoru a dolů. Děti se prochází uprostřed padáku jako v moři. Poté se padák položí na zem a děti jsou na pevnině. Na závěr hry se děti zeptám, jak se při procházení padáku cítily. Hra rozvíjí spolupráci, respektování druhých a trpělivost.

Hra „Místo si vymění ten, kdo...“

Hra pro poznávání rozdílů. Děti si vyměňují místa na základě charakteristik, které vyjmenují – barva vlasů, očí, oblíbená barva atd.

Tabulka 3 – Den první: Svět kolem nás

Téma	Svět kolem nás
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> – Zjistit představy dětí o světě – Seznámit děti s názvy kontinentů na Zemi – Podpořit spolupráci dětí ve skupině – Rozvíjet u dětí povědomí o existenci různých národů – Naučit děti vnímat rozdíly
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> – Pojmenovat kontinenty na Zemi – Domluvit se s dětmi na postupu práce – Získat poznatky o různých národech – Uvědomovat si shody a rozdíly mezi lidmi
Kompetence	<p><u>Kompetence k učení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí • soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže pojmenovat kontinenty na Zemi. ○ Dítě dokáže získat poznatky o různých národech. <p><u>Sociální a personální kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě se dokáže s dětmi domluvit na postupu práce. • je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě si uvědomuje shody a rozdíly mezi lidmi.
Pedagogické strategie	<p><u>Organizační forma:</u> skupinová výuka</p> <p><u>Metody:</u> dramatizace, hra, rozhovor, popis</p> <p><u>Prostředky a pomůcky:</u> encyklopedie Země, atlas světa, globus, psychomotorický padák, obrazový materiál</p>

PRŮBĚH DNE:

Po příchodu všech dětí jsme si společně sedli na koberec a pozdravili jsme se. Informovala jsem je o tom, že budeme několik dní společně cestovat a poznávat jednotlivé kontinenty.

Na úvod dne jsem dětem zazpívala krátkou básničku „Co je to?“ a tou jsem děti namotivovala k práci s globusem. Básnička je příliš nezaujala. Dokázaly ale odpovědět na otázky, které s básničkou souvisely. Na otázku „Co je to svět?“ mi odpověděly, že je to zeměkoule a ukázaly na globus který byl před nimi. Chvíli jsme si povídali o tom, co na globusu můžeme vidět a které barvy na něm jsou. Dětem jsem vysvětlila, co představuje globus a ukázala jsem jim kontinenty, které budeme v dalších dnech poznávat. Děti se rozpovídaly po mé otázce, v jaké zemi byl kdo na dovolené. Jednotlivé země, které navštívily, si společně s mou pomocí vyhledaly v atlasu i na globusu. Dále jsme si krátce povídali o jednotlivých národech a lidech, kteří v jednotlivých zemích bydlí. Dětem nedělalo problém pojmenovat jednotlivé národy např.: v Česku žijí Češi, v Egyptě žijí Egyptané, v Rakousku žijí Rakušané, v Polsku žijí Poláci. Poté co se děti seznámily s tvarem země a jednotlivými kontinenty jsem jim dala rozstříhané puzzle světa. Děti se rozdělily na dvě skupiny a zdárně toto puzzle složily.

Děti po rozhovoru o dopravních prostředcích, kterými můžeme cestovat, zkusily tyto prostředky pohybově ztvárnit. Ztvárnění se jim dařilo, ale jediný prostředek, který nevěděly jak znázornit, byla loď. K ostatním prostředkům dokonce přidávaly zvuky, aby jejich znázornění bylo co nejrealnější. Po ztvárnění dopravních prostředků, jsem dětem navrhla zahrát si psychomotorickou hru „Na pevnině, na moři“. Využila jsem psychomotorický padák – děti uchopily jeho okraje a jemně s nimi vlnily nad zemí (mořské vlny). Děti si postupně vyzkoušely, jaké je to chodit po rozvlněné ploše a po pevnině (plachta ležela na zemi). Po ukončení jsme se bavili o tom, jaké měly děti pocity ze hry.

Následně jsem si v komunitním kruhu s dětmi povídala o tom, jaké společné znaky máme. Poskytla jsem jim chvíli čas a poté se jich na znaky zeptala. Dále jsem dětem ukázala fotky dětí z vybraných národností. Děti svoje znaky srovnávaly s nimi – nejprve nedokázaly určit jiné znaky a tak jsem je zkusila nasměrovat, jestli nemají děti na obrázcích například jinou barvu pleti. Děti následně dokázaly nějaké odlišné znaky vyjmenovat. Společně jsme se bavili o tom, že nezáleží na tom, že máme jinou pleť, jiné oblečení apod., i přesto bychom se měli chovat ke každému hezky a navzájem se respektovat. Nakonec jsem se s dětmi rozloučila.

SEBEREFLEXE: Naplněné cíle:

- Seznámit děti s novými pojmy a jejich významem (globus, atlas, mapa) a seznámit je s názvy jednotlivých kontinentů
- Naučit děti rozlišovat obrazné symboly (oceány, pevnina, řeky, města)
- Zjistit představy dětí o světě
- Rozvíjet komunikaci dětí
- Vnímat rozdíly
- Mít představu o jiných národech a lidských rasách

Co děti zaujalo:

- Práce s atlasem a globusem
- Ztvárnění dopravních prostředků pohybem
- Pohybová hra

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- Lépe si zorganizovat čas jednotlivých činností
- Vzhledem k nedostatku času jsem nestihla všechny připravené činnosti

4.2 Den druhý – EVROPA, MY JSME ČEŠI

AKTIVITY:

Povídání o Evropě a hledání ČR na mapě, prohlížení obrázků českých měst

Hledání České republiky na globusu a v atlasu. Další povídání o jiných státech v Evropě.

Zpívání u klavíru „My jsme muzikanti“

Vybrala jsem písničku, o které vím, že jí děti znají. Společně si písničku zazpíváme a budeme se bavit o dalších českých písničkách. Následná dramatizace jednotlivých nástrojů, co zazněly v písničce.

Poslech státní hymny

Dětem pustím státní hymnu. Po skončení se budu ptát, jestli již hymnu slyšely, při jaké příležitosti. Text hymny si připomeneme s pomocí knihy „Kde domov můj“ od Anety Holasové. Dětem přečtu příběh o broučkovi Týlkovi, který se vydává na cestu po českých krajích, aby našel to nejkrásnější místo – zastavuje se u vody, co hučí po lučinách, upoutají ho i bory co šumí po skalínách. Děti se pak budu ptát, kde je podle nich nejkrásnější místo.

Vlajka České republiky

Děti si ve skupinách vytvoří vlajku ČR. Ve skupině se budou muset dohodnout, jak si rozdělí úkoly. Za pomoci krepového papíru si udělají kuličky, které nalepí do tvaru vlajky ČR.

Pohybová hra

Skákání panáka

S dětmi půjdu na dětskou zahradu, kde si zahrajeme „Panáka“. Každé dítě na pokyn hodí do pole označené číslem 1 a pokud se trefí, skočí po jedné noze dovnitř, aniž by se dotkly ohraničené pole a poté vyskočí z pole zpět. Tento postup budou opakovat, dokud nedoskáčou do pole číslo 6 a zase doskáčou zpět. Pokud hozený kámen nepadne do pole, které je na řadě, nebo dítě šlápne mimo vyznačené pole, musí se vrátit na předchozí pole a zkusit to znovu. Dětem předem řeknu, že tato hra se hraje po celém světě a všude má své vlastní názvy. V Itálii například „il gioco del mondo“

Tabulka 4 – Den druhý: Evropa – My jsme Češi

Téma	Evropa – My jsme Češi
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> – Rozvíjet povědomí dětí o jejich národnosti – Rozvíjet komunikační schopnosti dětí – Podporovat zájem o čtení – Podpořit spolupráci dětí ve skupině – Podpořit hrubou motoriku dětí
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> – Získat základní poznatky o České republice – Odpovědět na rozhovor – Naslouchat příběhu O Týlkovi – Domluvit se na postupu práce s ostatními dětmi – Skákat podle pravidel hry
Kompetence	<p><u>Kompetence k učení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí • soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže získat základní poznatky o České republice. <p><u>Komunikační kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, slovně reaguje, rozumí slyšenému <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě umí odpovědět na rozhovor. ○ Dítě dokáže naslouchat čtenému příběhu. <p><u>Kompetence k řešení problémů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší problémy na základně bezprostřední zkušenosti, zkouší, využívá při tom dosavadní zkušenosti a představivost <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže skákat podle pravidel hry. <p><u>Sociální a personální kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě se dokáže domluvit na postupu práce s ostatními dětmi.

Pedagogické strategie	<u>Organizační forma:</u> skupinová výuka <u>Metody:</u> rozhovor, skupinová práce, hra, práce s knihou, dramatizace <u>Prostředky a pomůcky:</u> atlas světa, globus, demonstrační obrázky, piano, krepový papír, tvrdý papír, lepidlo, štětec, přehrávač
------------------------------	--

PRŮBĚH DNE:

Na začátku dne, po přivítání s dětmi jsem se posadila za piano a dětem jsem zahrála a zazpívala písničku My jsme muzikanti. Kdo písničku již znal, mohl zpívat se mnou. Když jsme se posadili na koberec, děti vyjmenovaly nástroje, které v písničce zazněly. Jednotlivé nástroje pak děti zkusily předvést pantomimou. Nakonec jsme si písničku zazpívali ještě jednou a přesunuli jsme se k povídání o České republice. Děti si myslely, že hlavním městem České Republiky je Zlín a že se nacházíme vedle Ruska. Proto jsem je seznámila s mapou Evropy, kde si děti s mojí pomocí (řekla jsem, že ČR je přímo uprostřed, a říká se, že je v srdci Evropy) vyhledaly ČR a já jim vyjmenovala naše sousední státy. Děti se začaly bavit o tom, jaké město České republiky, kdo navštívil. Na to jsem navázala tím, že jsem se ptala, jestli ví, v jakém kraji dané město je. Jednotlivé kraje jsme si vyjmenovali a přesunuli jsme se k další činnosti.

Dětem jsem pustila státní hymnu. Po dohrání jsem se jich zeptala, jestli tuhle hudbu už někdy slyšely. Odpověděly, že hudbu slyšely a že je to česká státní hymna. Dětem jsem přečetla krátký příběh o Týlkovi, který hledá nejkrásnější místo na Zemi. Děti mi na základě pohádky vyjmenovávaly jejich nejoblíbenější místa.

Poté jsem děti vyzvala, ať se přesunou ke stolečkům, kde měly připravený tvrdý papír, krepový papír a lepidlo. Řekla jsem dětem, ať se rozdělí do skupin a v nich se domluví, jaké úkoly bude kdo dělat. Dětem jsem ukázala, jak si vytvoříme vlajku České republiky za pomoci krepového papíru. Po celou dobu měly děti k dispozici obrázek vlajky ČR, aby věděly, jak ji mají vytvořit. Výtvarná činnost děti zabavila a vydržely u ní dlouhou dobu. Nejvíce je bavilo muchlat krepový papír, aby jim vznikly kuličky.

Po dokončení vlajek jsme se přesunuli zpět na koberec, kde jsme si krátce povídali o jiných státech v Evropě. Dětem jsem k vybraným státům poskytla obrázky, aby si dokázaly vybavit jejich přednosti a znaky. Nakonec jsme s dětmi šla na školní zahradu, kde již měly vyznačeného panáka a děti si podle pravidel zaskákaly. Pověděla jsem jim, že je to hra světa a v různých státech má své vlastní názvy. Po chvíli jsem se s nimi rozloučila a odešla.

SEBEREFLEXE: Naplněné cíle:

- Povědomí o národní identitě – kdo jsou Češi
- Rozvoj komunikativních dovedností – vyjádřit své pocity a prožitky z výletů do českých měst
- Podpora zájmu o čtení – děti naslouchaly příběhu o Týlkovi
- Podpora spolupráce dětí – děti si zvládly rozdělit jednotlivé úkoly při výtvarné činnosti
- Rozvoj hrubé motoriky

Co děti zaujalo:

- Práce s globusem
- Tvoření vlajky
- Dramatizace nástrojů z písničky „My jsme muzikanti“

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- Dětem jsem zapomněla ukázat obrázky českých měst
- Více mluvit o evropských státech

4.3 Den třetí – POZNÁVÁME ASII

AKTIVITY:

Sledování pohádky Bob a Bobek – V zemi vycházejícího slunce

Dětem pustím pohádku Bob a Bobek. Pro děti bude sloužit jako motivace k tématu Asie. Po skončení pohádky se děti zeptám, co vše si z ní zapamatovaly.

Seznámení se státy Asie – Indie, Čína, Japonsko

S dětmi si budu povídat o životě v Asii ve vybraných státech. Řekneme si, jak se jmenují obyvatelé daného státu, která zvířata se tam nachází a jejich různé tradice a zvyky.

Poslech tradiční hudby

Dětem pustím tradiční hudbu vybraných států (Indie a Čína). Děti budou hádat, jaké nástroje jsou v hudbě používány.

Čínské hůlky

Dětem poskytnu a ukážu, jak se pracuje s čínskými hůlkami. Děti si poté vyzkouší, jaké to je s nimi pracovat a nabírat různé věci.

Jóga

S dětmi si vyzkouším jednoduché cviky z jógy. K navození atmosféry bude hrát uklidňující indická hudba.

Vzdělávací centra:

ČÍNA – čínská kaligrafie. Děti budou mít k dispozici zalaminované čínské znaky a to, jaká zvířata představují. Jednotlivé znaky si mohou překreslit na tvrdý papír.

INDIE – poznávání indického koření (skořice, kari, chilli apod.) podle čichu.

JAPONSKO – výroba stromu sakura (za pomoci vatových tyčinek a bublinkové folie).

Tabulka 5 – Den třetí: Poznáváme Asii

Téma	Poznáváme Asii
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> – Seznámit děti s kontinentem Asie – Rozvíjet řečové dovednosti dětí – Rozvíjet jemnou motoriku dětí – Naučit děti pracovat s netradičními materiály (bublinková folie a tyčinky do uší)
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> – Vyjmenovat typické znaky Asie – Zopakovat děj příběhu – Překreslit čínské znaky podle předlohy – Použít netradiční materiály k výtvarné činnosti
Kompetence	<p><u>Kompetence k učení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí • soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí co započalo, dovede postupovat podle instrukcí <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže vyjmenovat typické znaky Asie. ○ Dítě dokáže překreslit čínské znaky podle předlohy. ○ Dítě dokáže použít netradiční materiál při výtvarné činnosti. <p><u>Komunikativní kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, slovně reaguje, rozumí slyšenému <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže zopakovat děj příběhu.
Pedagogické strategie	<p><u>Organizační forma:</u> centra aktivit</p> <p><u>Metody:</u> rozhovor, popis, vysvětlování, napodobování, práce s pozorovacím archem</p> <p><u>Prostředky a pomůcky:</u> atlas světa, globus, demonstrační obrázky, notebook, tvrdý papír, štětec, temperové barvy, bublinková folie, tyčinky do uší, zalaminované čínské znaky</p>

PRŮBĚH DNE:

Den jsem začala tím, že jsem dětem pustila pohádku Bob a Bobek v zemi vycházejícího slunce. Tato pohádka sloužila jako motivace k tomu, že se budeme bavit o Asii. Po skončení pohádky jsem se s dětmi posadila do kruhu na koberec a ptala jsem se jich, co za pohádku viděly, co v ní bylo a kam se ten Bob a Bobek vlastně podívali. Po vyjmenování určitých znaků, které byly v pohádce vidět, jedna holčička přišla na to, že byli v Japonsku. Poté už jsem dětem ukázala mapu Asie a obrázky vybraných měst. Zmínila jsem dětem jednotlivé znaky daného státu (kdy kvetou stromy sakura v Japonsku, prodej koření v Indii, kaligrafie v Číně atd.). Další činností bylo cvičení jógy. Dětem jsem předváděla jednoduché cviky z jógy a oni po mě opakovali. Po celou dobu v pozadí hrála uklidňující hudba a nakonec děti relaxovaly na podložce. Dětem cvičení nedělalo problém, jelikož mají jógu zařazenou do svého běžného harmonogramu týdne. Po uklizení podložek na jógu se děti posadily ke stolu, kde si zkoušely držení čínských hůlek. Některým dětem držení šlo, někteří již s hůlkami jedly a některým dětem držení hůlek vůbec nešlo. Nakonec děti konstatovaly, že jsou rádi, že mohou jíst příborem. Dále se děti rozdělily do vzdělávacích center.

První centrum bylo zaměřené na pracovní činnost, kde měly děti možnost vyzkoušet si čínskou kaligrafii podle předlohy. Druhé centrum se týkalo státu Indie, ve kterém děti mohly poznávat koření. Toto centrum bohužel nebylo uskutečněno, jelikož se děti věnovaly pracovní činnosti a výtvarné činnosti. Třetím, posledním vzdělávacím centrem, bylo výtvarné centrum, ve kterém si děti za pomoci netradičních materiálů (bublinková folie a tyčinky do uší) vyráběly rozkvetlé stromy sakury. Vzdělávací centra trvala podstatně dlouhou část dopoledne. Děti velmi zaujalo překreslování čínských znaků podle předlohy. Pro děti, co by si chtěly zkusit i jinou výtvarnou činnost, jsem měla připravené omalovánky s Asijskou tematikou a materiál na výrobu čínského draka (barevné papíry, špejle a tělo draka). Při výrobě čínského draka bylo zřetelné, jak si děti mezi sebou pomáhají stříhat a skládat harmoniku (tělo draka).

Po vzdělávacích centrech jsem s pomocí dětí uklidila a poté jsme si u mapy zopakovaly, o jakém kontinentě jsme se bavili. Nakonec jsem se s dětmi rozloučila.

SEBEREFLEXE: Naplněné cíle:

- Rozvoj jemné motoriky a tvořivosti – výroba stromu sakury (využití netradičních materiálů)
- Rozvoj hrubé motoriky – koordinace pohybu, správné provedení pohybu
- Uvědomování si existence jiných národností a kultur – rozpoznat národnosti, které žijí v Asii
- Rozvoj komunikačních dovedností – převyprávění příběhu, který dítě vidělo

Co děti zaujalo:

- Povídání si o městech v Asii
- Cvičení jógy
- Vzdělávací centra – děti zaujala čínská kaligrafie

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- Jedno vzdělávací centrum děti nezaujalo a vůbec se neuskutečnilo
- Lépe pokládat dětem otázky – někdy neví, jak na ně odpovědět

4.4 Den čtvrtý – ZA ZVÍŘATY V AFRICE

AKTIVITY:

Seznámení se s Afrikou, jejími obyvateli a zvířaty

V komunitním kruhu si budeme povídat o obyvatelích a zvířatech afrického kontinentu. Povíme si krátce i o Sahaře.

Poslech písničky „Pět minut v Africe“

Dětem pustím písničku Pět minut v Africe. Po skončení děti předvedou jednotlivé zvířata pomocí dramatizace.

Pohybová činnost – Cvičíme jako zvířata z Afriky

Potom, co se děti seznámí s tím, jaká zvířata žijí v Africe, si společně zkusíme zacvičit „jako“ dané zvířata (lev, pavián, had, slon, žirafa, pštros).

Výtvarná činnost:

Výroba náhrdelníků – děti budou mít k dispozici obrázky tradičních ozdob z Afriky a za pomoci papírových tácků a temperových barev si zkusí vytvořit svůj vlastní originální náhrdelník.

Písečné zvíře – děti se rozdělí do dvou skupin a v každé z nich se domluví na zvířeti, které si nakreslí. Pomocí lepidla a písku si vytvoří písečné zvíře

Tabulka 6 – Den čtvrtý: Za zvířaty v Africe

Téma	Za zvířaty v Africe
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> – Seznámit děti s obyvateli Afriky – Rozvíjet tvořivost a kreativitu dětí – Rozvíjet sluchové vnímání dětí – Podpořit spolupráci dětí – Rozvíjet hrubou motoriku dětí
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> – Rozeznat obyvatele Afriky – Vytvořit vlastní africký náhrdelník – Říct, jaká zvířata zazněla v písničce – Spolupracovat s dětmi ve skupině – Předvést pohyby zvířat
Kompetence	<p><u>Kompetence k učení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí • soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí co započalo, dovede postupovat podle instrukcí <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže rozeznat obyvatele Afriky. ○ Dítě dokáže vytvořit vlastní africký náhrdelník. <p><u>Kompetence k řešení problémů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší problémy na základně bezprostřední zkušenosti, zkouší, využívá při tom dosavadní zkušenosti a představivost <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže předvést pohyby zvířat. <p><u>Komunikativní kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá řeč, slovně reaguje, rozumí slyšenému <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže říct, jaká zvířata zazněla v písničce. <p><u>Sociální a personální kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže spolupracovat s dětmi ve skupině.

Pedagogické strategie	<u>Organizační forma:</u> skupinová výuka <u>Metody:</u> dramatizace, popis, napodobování, rozhovor, skupinová práce <u>Prostředky a pomůcky:</u> atlas světa, globus, notebook, demonstrační obrázky, tvrdý papír, štětce, lepidlo, písek, papírové tácky, temperové barvy, nůžky
------------------------------	--

PRŮBĚH DNE:

Den začal prohlížením atlasů, encyklopedií a obrázků o Africe, jeho obyvatelích a zvířatech, které tam žijí. Prohlédli jsme si obrázky Sahary, jak vypadají pyramidy a popsali jsme si mapu celé Afriky. Dětem jsem pustila písničku „Pět minut v Africe“. Děti pozorně poslouchaly a snažily se zapamatovat zvířata, která v písničce zazněla. Na to jsme navázali dramatizací, kdy po vyjmenování jednotlivých zvířat děti ve skupině předváděly vybrané zvíře.

Dětem jsem poté řekla, ať si vyberou jednou zvíře a zkusí se bez mluvení seřadit podle výšky těchto vybraných zvířat. Jelikož si většina dětí vybrala slona nebo žirafu, nedělal jim tento úkol problém.

Následně se děti rozdělily do dvou skupin. V každé skupině se děti dohodly na tom, jaké zvíře společně nakreslí. Každé dítě na tvrdý papír nakreslilo určitou část zvířete (končetiny, hlavu, krk atd.) lepidlem. Po výměně všech dětí si na zvíře nasypaly písek. Nejlepší část této činnosti byla pro děti v ten moment, kdy písek setřepaly dolů z papíru a uviděly svůj výtvar. Výtvary si následně prohlédly všechny děti a zkoušely hádat, jaké zvíře vytvořila druhá skupina. Následovalo vytváření afrických náhrdelníků. Tuto výtvarnou činnost realizovaly jenom dívky, které byly tento den přítomné.

Nakonec dne jsme si zazpívaly písničku Pět minut v Africe. S dětmi jsem se rozloučila a řekla jim, do jakého kontinentu se podíváme příště.

SEBEREFLEXE: Naplněné cíle:

- Seznámit děti s obyvateli Afriky
- Rozvoj tvořivosti při výtvarné činnosti
- Rozvoj sluchového vnímání – porozumění písni „Pět minut v Africe“
- Podpora spolupráce dětí
- Rozvoj hrubé motoriky dětí

Co děti zaujalo:

- Řazení se podle velikosti zvířat
- Písečné zvíře – využití netradiční výtvarné techniky

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- Špatně rozvržené činnosti
- Zapojit všechny děti, mít přichystaných více činností

4.5 Den pátý – CESTA DO AMERIKY

AKTIVITY:

Poznávání Ameriky – Kdo jsou to Indiáni a kde žijí?

Povídání o kontinentu Severní Americe, řekneme si kdo byli její původní obyvatelé – Indiáni. Prohlížení obrázků, povídání si o tradicích a jejich životě.

Indiánské jméno

Dětem přečtu krátký příběh o Indiánovi Malém stromu. Na základě příběhu si zkusí vymyslet své indiánské jméno.

Indiánský příběh (Novotný, 2016)

Jako další si zkusí vymyslet Indiánský příběh. Pokud bude potřeba, poskytnu dětem vybraná slova, které mohou v příběhu využít (indián, šíp, slunce, řeka, bizon, kůň, hora, orel, pírkó, oheň).

Indiánský tanec a vlastní rytmus

Dětem pustím video, kde tancují Indiáni. Poté si každé dítě vymyslí jeden pohyb, který ostatní děti v kruhu zopakují a tím si vytvoří svůj kmenový tanec. Pokud se nějaké dítě nebude chtít zapojit, může udávat vlastní rytmus hrou na bubínek.

Výroba totemu

Totem je pro indiány posvátný sloup, který tesali ze dřeva a měli ho umístěný blízko tábora. Totem Indiáni pestře pomalovávali, což si zkusí i děti. Ve dvojicích si vytvoří svůj jedinečný totem.

Tabulka 7 – Den pátý: Cesta do Ameriky

Téma	Cesta do Ameriky
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> - Seznámit děti s kontinentem Amerika - Rozvíjet komunikativních dovedností a představivosti - Podpořit spolupráci dětí - Rozvíjet sluchové vnímání dětí - Rozvíjet pohybové dovednosti dětí (hrubou motoriku) - Podpořit zájem o čtení
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> - Vymyslet indiánský příběh - Spolupracovat se svým kamarádem při výrobě totemu - Udávat rytmus k tanci - Zopakovat pohyby po jiném dítěti - Naslouchat příběhu a zopakovat o čem byl
Kompetence	<p><u>Kompetence k řešení problémů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, zkouší, <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže zopakovat pohyby. <p><u>Komunikativní kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá řeč, slovně reaguje, rozumí slyšenému • dokáže se vyjadřovat různými prostředky (hudebními) <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže vymyslet indiánský příběh. ○ Dítě dokáže naslouchat příběhu a zopakovat jeho děj. ○ Dítě dokáže udávat rytmus k tanci. <p><u>Sociální a personální kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže spolupracovat se svým kamarádem.
Pedagogické strategie	<p><u>Organizační formy:</u> skupinová a párová výuka</p> <p><u>Metody:</u> rozhovor, popis, napodobování, dovednostně praktické (tanec)</p>

	<u>Prostředky a pomůcky:</u> atlas světa, globus, demonstrační obrázky, notebook, bubínky, chřestidla, pastelky, barevné papíry, ruličky od toaletního papíru, text pohádky
--	---

PRŮBĚH DNE:

Dnešní den projektu jsem začala tím, že jsem si svolala děti do kruhu na koberec. Děti podle otevřených atlasů a obrázků Indiánů ihned poznaly, že se budeme bavit o nich. S dětmi jsem souhlasila a sdělila jsem jim, že se budeme bavit o Severní Americe, kterou původně Indiáni obývali. Povídali jsme si kdo to je Indián, jaký žije život atd. Také jsme si vyjmenovali zvířata a státy Severní Ameriky. Velmi krátce jsem dětem pověděla i o Jižní Americe, převážně znaky tohoto kontinentu. Jako motivaci k tomu, že si dnes budeme povídat o Severní Americe (Indiánech) jsem zvolila příběh o Indiánovi Malém stromu. Dětem jsem ho přečetla a oni bedlivě poslouchaly. Příběh je zaujal, a proto jsem dodala i vlastní příběh z mého života, kdy mi můj strýc z Ameriky přivezl orlí pera. Také jsem jim vyprávěla o něm samotném – jak žije jako Indián. Zmínila jsem i to, že jsem přespávala v Teepee a jaké to bylo. Děti byly nadšené a chtěly vyprávět dál. Navrhla jsem, že bychom si každý mohly vymyslet naše Indiánské jméno, protože i já mám jedno takové. Děti nejdříve nevěděly, co vymýšlet, a tak jsem jim řekla, že to může být nějaká jejich vlastnost a třeba jejich oblíbené zvíře. Děti začaly hned říkat, jaký je jejich kamarád ve třídě, a nakonec si vymyslely i svá indiánská jména (Hodná slepička, Chytrý pes, Šikovný had atd.).

Poté jsme se přesunuly k další aktivitě – vymýšlení Indiánského příběhu. Začala jsem příběh tím, že jsem řekla “Žil jednou jeden Indián jménem...” a nechala jsem dítě na radě, ať pokračuje. Takto se vystřídaly v mluvení všechny děti a společně vymyslely krátký příběh o Indiánovi Dlouhé nožce, který měl příliš velké nohy na to, aby chodil lovit bizony, a proto se naučil sbírat orlí pera a vytvářet z nich oblečení pro Indiány. Když děti nevěděly, co říkat, nabídla jsem jim slovo, které mohou použít, což jim pomohlo něco vymyslet.

Po dokončení příběhu jsem dětem pustila demonstrační video Indiánského tance. Dětem se video líbilo a chtěly ho vidět i podruhé. Nabídla jsem jim tedy, že bychom si takovou hudbu mohly zkusit i my. Nechala jsem je vybrat nástroje, které slyšely ve videu a společně si zahrály na “Indiánskou kapelu”. Děti byly nadšené z toho, že jejich kapela zní podobně jako na videu. Na hudbu z videa (někteří stále hrály na nástroje) tancovaly v kruhu jako Indiáni nebo si vymyslely vlastní tanec.

Nakonec jsem měla připravenou výrobu totemu v párové výuce. Tato výtvarná činnost se ale vůbec nezdařila podle mého plánu, jelikož děti spolu nechtěly spolupracovat ve dvojicích, ale každý chtěl vlastní totem. Proto nakonec vznikly úplně jiné totémy, než bylo v plánu, ale alespoň se děti do činnosti zapojily. V závěru jsem se s dětmi zopakovala, co se o Severní Americe dozvěděly a rozloučila jsem se s nimi.

SEBEREFLEXE:

Naplněné cíle:

- Seznámit děti s kontinentem Amerika a s jeho původními obyvateli
- Rozvoj pohybových dovedností
- Rozvoj komunikativních dovedností a představivosti – vymyšlení příběhu
- Podporovat zájem o čtení – děti poslouchaly příběh o Indiánovi Malém stromu

Co děti zaujalo:

- Vymyšlení příběhu
- Indiánský tanec a rytmus
- Vyprávění o Indiánech

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- Nebyl zcela naplněny cíle – rozvoj sluchového vnímání a podpora spolupráce dětí
- Párová výuka – děti spolu nechtěly spolupracovat
- Totem – špatně vysvětlené zadání
- Více mluvit o Jižní Americe

4.6 Den šestý – AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

AKTIVITY:

Práce s atlasem, obrázky – Poznáváme kontinent Austrálie

Seznámení s Australským kontinentem – zvířata, obyvatelé. Děti si prohlédnou knížky kde jsou obrázky korálových útesů, které jsou pro Oceánii typické. Dětem pustím video, kde obyvatelé Austrálie hrají na jejich typický nástroj – didgeridoo.

Klokani kapsa

Do látkového vaku umístím různé předměty. Dítě si zavře oči, vloží ruku do vaku pro jeden předmět a bude se podle hmatu snažit uhádnout, o jaký předmět se jedná. Ostatní děti mu nesmí napovídat.

Pohybové hry:

Klokani dráha

Pro děti přichystám překážkovou dráhu z menších i větších plastových kruhů a tyčí. Dětem řeknu krátce o klokanech, kteří jsou výborní skokani, ale také musí být velmi opatrní, protože ve vaku nosí jejich mládě. Děti si poté překážkovou dráhu přeskáčou jako klokani.

Ostrov

Děti se budou pohybovat v prostoru herny za doprovodu hudby (didgeridoo). Herna představuje moře a ostrovy budou plastové kruhy rozmístěné různě po herně. Když se hudba přeruší, děti se musí přesunout na ostrov. Plastové kruhy (ostrovy) můžeme postupně odebírat, aby spolu děti spolupracovaly a v jednom kruhu stálo více dětí.

Výtvarná centra:

Výroba bumerangu

Děti si podle obrázků bumerangu zkusí vytvořit svůj vlastní ozdobný bumerang. K dispozici budou mít obrázek toho, jak takové bumerangy vypadají.

Výroba kaktusu

Dětem ukážu obrázky kaktusu opuncie. Tvorba kaktusu bude probíhat tak, že si dítě potře ruku zelenou barvou, otiskne jí na papír a dodělá kaktusu květy. Všechny výtvoři si společně prohlédneme.

Tabulka 8 – Den šestý: Austrálie a Oceánie

Téma	Austrálie a Oceánie
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> – Seznámit děti s kontinentem Austrálie – Podpořit hrubou motoriku dětí – Rozvíjet fantazii a tvořivost dětí – Zjistit jaké poznatky o kontinentech si děti zapamatovaly
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> – Najít Austrálii na mapě – Skákat v prostoru podle vymezených pravidel – Rozpoznat předmět ve vaku – Vytvořit jedinečný kaktus podle své představivosti
Kompetence	<p><u>Kompetence k učení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí • soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže najít Austrálii na mapě. <p><u>Kompetence k řešení problémů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší problémy na základně bezprostřední zkušenosti, zkouší, využívá při tom dosavadní zkušenosti a představivost, postupuje cestou pokusu a omylu <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže skákat v prostoru podle vymezených pravidel. ○ Dítě dokáže rozpoznat předmět ve vaku. ○ Dítě dokáže vytvořit kaktus podle své představivosti.
Pedagogické strategie	<p><u>Organizační forma:</u> centra aktivit</p> <p><u>Metody:</u> popis, rozhovor, hra</p> <p><u>Prostředky a pomůcky:</u> atlas světa, globus, obrázkový materiál, plastové kruhy, tyče, nůžky, temperové barvy, kelímky s vodou, štětce, hnědý papír, lepidlo, tyčinky do uší, tvrdé papíry A4</p>

PRŮBĚH DNE:

Dnešní den jsem začala tím, že jsem přichystala potřebné pomůcky do výtvarných center. Po snídani jsme si prošly jednotlivá centra a děti si vybraly, do kterého půjdou. Děti měly na výběr z výtvarné činnosti: netradiční výroba kaktusu, výroba dekorativního bumerangu.

Dětem jsem řekla, že v Austrálii je mnoho kaktusů (opuncí) a poskytla jsem jim obrázky toho, jak vypadá. Následně jsem je vyzvala, ať si zkusí takový kaktus vytvořit. Tvorba kaktusu probíhala tak, že si děti štětcem nanesly zelenou barvu na ruku a tu otiskly na tvrdý papír A4. Následně tyčinkami do uší nanesly temperové barvy, které představovaly květy opuncie. Poté už si jenom z hnědého papíru vystříhly květináč a kaktus byl vytvořen. Při této činnosti bylo vidět, jak starší pomáhají mladším, především s vystřihováním květináče. Děti byly při této činnosti velmi kreativní a nechávaly si na celém výtvoru záležet.

V druhém výtvarném centru si děti podle obrázků zkusily vytvořit svůj vlastní dekorativní bumerang. K výrobě využily nůžky a pastelky.

Po ukončení center se děti podívaly na výtvořky všech dětí, zhodnotily je a následně jsme se všichni posadili na koberec. Zde jsme si zopakovali, do jakého kontinentu jsme se dnes podívali a vyjmenovali jsme si jeho typické znaky. Děti jsem seznámila s obyvateli Austrálie, řekli jsme si jaká zvířata zde žijí a také jsme si prohlédli obrázky Opery v Sydney. Ve zbytku času jsem přichystala překážkovou dráhu, ve které si děti zahrály na klokany a snažily se jednotlivé překážky přeskákat.

Nakonec jsme si zopakovali, jaké kontinenty jsme již navštívili. Dětem jsem pokládala otázky ohledně toho, v jakém kontinentě bydlíme, který kontinent děti navštívily apod. Následně jsem děti vyzvala k tomu, aby se šly převléct, že půjdeme na školní zahradu. Chvíli jsem s nimi pobyla na zahradě a poté se rozloučila.

SEBEREFLEXE: Naplněné cíle:

- Seznámení dětí s Australským kontinentem
- Rozvoj hrubé motoriky dětí (skok, přeskok)
- Rozvoj tvořivosti ve výtvarných centrech
- Zjistit všechny získané poznatky dětí o kontinentech

Co děti zaujalo:

- Klokání dráha
- Výroba kaktusu
- Prohlížení knížky s korálovými útesy

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- Výtvarný centra zabrala více času než jsem předpokládala a nestihla jsem tak všechny připravené činnosti

4.7 Den sedmý – TVORBA MAPY

Tabulka 9 – Den osmý: Tvorba mapy

Téma	Tvorba mapy
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> – Rozvíjet řečové a komunikační schopnosti dětí – Rozvíjet získané poznatky dětí o kontinentech a jeho obyvatelích – Rozvíjet komunikační schopnosti a kritické myšlení dětí – Podpořit spolupráci dětí ve skupině
Cíle z pohledu dítěte	<ul style="list-style-type: none"> – Říct znaky jednotlivých kontinentů – Aplikovat získané poznatky o kontinentech a jejich typických znacích (vytvořit mapu světa) – Rozpoznat a přiřadit obrázek ke správnému kontinentu – Spolupracovat ve skupině s ostatními dětmi
Kompetence	<p><u>Kompetence k učení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí; soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí co započalo, <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže aplikovat získané poznatky o kontinentech a jejich typických znacích (vytvořit mapu světa). <p><u>Komunikační kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá řeč, slovně reaguje, rozumí slyšenému <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže říct znaky jednotlivých kontinentů. <p><u>Kompetence k řešení problémů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší problémy na základně bezprostřední zkušenosti <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže rozpoznat a přiřadit obrázek ke správnému kontinentu. <p><u>Sociální a personální kompetence</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje <ul style="list-style-type: none"> ○ Dítě dokáže spolupracovat s dětmi ve skupině.

Pedagogické strategie	<u>Organizační forma:</u> skupinová výuka <u>Metody:</u> rozhovor, popis, skupinová práce <u>Prostředky a pomůcky:</u> atlasy světa, temperové barvy, pastelky, štětce, kelímky s vodou, lepidla, nůžky, tvrdý papír A2, obrázky typické pro jednotlivé kontinenty
------------------------------	--

PRŮBĚH DNE:

Den předem jsem si na dva tvrdé papíry formátu A2 překreslila obrysy kontinentů podle atlasu světa. Po příchodu do třídy jsem na výtvarný stoleček dala různé obrázky zvířat a typických znaků pro jednotlivé kontinenty. Děti (převážně dívky) ihned šly tyto obrázky vybarvovat, aniž bych jim to řekla. Mezitím jsem připravila všechny potřebné pomůcky k vytvoření mapy. Na dva stolky jsem dala plastové ubrusy, kelímky s vodou, temperové barvy a štětce.

Po snídani jsme se s dětmi pozdravili na koberci v kruhu a společně jsme si zopakovali, do jakých kontinentů jsme se podívali. Po shrnutí všech poznatků o kontinentech jsem děti vyzvala, aby se posadily ke stolečkům. Zde jsem je na výrobu mapy motivovala tím, že každý správný cestovatel musí mít zaznamenanou svou cestu. Zeptala jsem se jich, jak bychom si naši cestu mohli zaznamenat. Děti po chvíli přemýšlení navrhly, že bychom si mohli vytvořit mapu. Na to jsem reagovala tak, že jsem s nimi souhlasila a do každé skupiny dala jednu mapu s obrysy kontinentů (tvrdý papír) a řekla jsem jim, jaké kontinenty na papíře mají. Ještě jednou jsme si řekli, kde se jednotlivé kontinenty na mapě nachází a poté se již děti daly do skupinové práce. Všechny děti se chopily štětců a barev a začaly si míchat temperové barvy s vodou v kelímkách. Při práci bylo vidět, jak se starší děti snažily organizovat celou činnost. Po dokončení jsem odnesla hotové mapy na terasu, aby mohly uschnout, a s dětmi jsem uklidila stolky a veškeré pomůcky co využily.

Děti jsem poté vyzvala, aby se šly umýt a než nám mapy zaschly, šli jsme s dětmi na školní zahradu. Po příchodu zpět do třídy jsme si vytvořené mapy prohlédli, děti přiřadily jednotlivé obrázky k příslušným kontinentům a následně je nalepily. Nakonec jsme si vše zhodnotili, pochválili jsme si vytvořenou mapu a tím jsem celý projekt ukončila a dětem poděkovala za spolupráci.

Na závěr jsem dětem, před odpoledním odpočinkem, přečetla několik pohádek a nakonec jsem se s nimi rozloučila.

SEBEREFLEXE: Naplněné cíle:

- Rozvoj řečových a komunikativních schopností dětí
- Rozvíjení poznatků dětí o kontinentech a jeho obyvatelích; rozpoznání správných obrázků a přiřazení ke kontinentu
- Spolupráce s ostatními dětmi ve skupině

Co děti zaujalo:

- Výroba mapy

Co se nepovedlo, co nebylo splněno:

- S dětmi jsem mohla celý projekt lépe zhodnotit

Obrázek 2 – Vytvořená mapa světa

5 EVALUACE PROJEKTU

V této kapitole srovnávám vlastní reflexi celého projektu s hodnocením pozorujících učitelek. Vlastní reflexi jsem sepsala na základě vlastní analýzy práce a ze sebereflexí jednotlivých výstupů. V každém dni jsem hodnotila, jaké cíle byly naplněny, co děti zaujalo a co by bylo vhodné do budoucna změnit.

Jak pro sebe, tak i pro paní učitelky, jsem předem stanovila kategorie, které jsme hodnotily:

- organizace projektu
- práce a komunikace s dětmi
- motivace k jednotlivým činnostem
- pedagogické strategie
- využitelnost projektu v praxi MŠ.

5.1 Vlastní reflexe

S průběhem celého projektu jsem spokojena. Byl vytvořen a realizován tak, aby se do všech činností, her či aktivit mohly zapojit všechny děti. Všechny tyto činnosti, hry a aktivity byly vhodně zvoleny přiměřeně věku dětí. Dle mého názoru se projekt vydařil.

Cílem projektu bylo seznámit děti se světem lidí a vytvářet u nich povědomí o existenci různých kultur a národností. Tento cíl byl splněn. Prostřednictvím různých výtvarných a pohybových činností měly děti během 7 dní možnost poznat a seznámit se se všemi kontinenty světa a s tím, co je pro ně typické. Prostřednictvím výtvarné činnosti dokázaly na základě získaných poznatků vytvořit výsledný produkt – mapu světa. K naplnění cíle celého projektu jsem zvolila více organizačních forem a to tedy převážně skupinovou výuku a centra aktivit. Do jedné činnosti byla zařazena i párová výuka, ale s neúspěchem. Skupinovou výuku hodnotím kladně z toho důvodu, že byla rozvíjena spolupráce mezi dětmi. Při práci s dětmi jsem převážně využívala metodu rozhovoru, pozorování a hry. Převážnou většinu pomůcek a prostředků jsem měla vlastních, případně jsem, se svolením učitelek, využila materiály z MŠ. Ve výtvarných činnostech jsem se snažila využívat jak tradiční, tak i netradiční materiály. Při práci s obrazovým materiálem jsem využívala tištěnou formu nebo jsem dětem vytvářela prezentace s obrázky, což hodnotím velmi kladně, děti to vždy zaujalo. Vhodně zvolené byly, dle mého názoru, i ukázky různých videí.

Jednotlivé motivace vnímám jako jedno z největších úskalí projektu. Z mého pohledu jsem volila vhodné zaujetí, ale ve výsledku jsem s některými motivacemi nebyla zcela spokojená. Celkovou motivací pro děti bylo cestování po světě, poznávání kontinentů. Myslím, že tato motivace se prolínala po celou dobu projektu.

Jednotlivé výstupy jsem měla předem naplánované a díky tomu nebyl s organizací v průběhu dnů žádný problém. Jako jediný zápor organizace projektu vidím v nedostatku času v jednotlivých dnech. Někaké činnosti nebyly z tohoto důvodu realizovány. Proto bych pro příště měla volit méně časově náročnější činnosti.

Na projektu se podílela menší skupina dětí, což mi vyhovovalo a pracovalo se mi s ní dobře. Snažila jsem se zapojit všechny děti, ale pokud nějaké dítě nechtělo, do činnosti jsem ho nenutila. Děti jsem se snažila zaujmout motivacemi. V rozhovorech jsem dávala dětem dostatečný prostor pro vyjádření svých myšlenek a názoru. Jednotlivé činnosti jsem dětem vysvětlovala srozumitelně. Pouze jednou se stalo, že děti neporozuměly zadání. Při realizaci projektu nenastal žádný problém či konflikt s nějakým dítětem. Děti se mnou komunikovaly bez ostychu a já se jim snažila odpovídat přiměřeně jejich věku.

S výsledným produktem projektu jsem spokojená. Děti si zapamatovaly spoustu poznatků a celý projekt je obohatil o nové zkušenosti. Projekt lze zařadit do výchovně-vzdělávacího procesu mateřských škol. Jednotlivé činnosti či aktivity jdou upravit podle potřeb dané mateřské školy. Mateřská školy by tento projekt mohla využít například při tématu zaměřeném na poznávání světa.

Před samotnou realizací projektu jsem rodiče požádala o svolení k pořizování fotografií jejich dětí a následnému použití v mé bakalářské práci. S vedoucí paní učitelkou jsem se domluvila, ve kterých dnech bych mohla chodit svůj projekt uskutečňovat.

5.2 Hodnocení učitelek

Po celou dobu realizace projektu se mnou byly ve třídě přítomné dvě učitelky, které měly možnost sledovat všechny činnosti a aktivity. Učitelky byly vstřícné mi poskytnout zpětnou vazbu. Po ukončení projektu jsem od nich obdržela celkové hodnocení a také hodnocení jednotlivých kategorií, které ode mě měly zadané od samého počátku projektu.

Plná verze hodnocení je součástí příloh (viz příloha PII) a obsahuje i podpisy učitelek.

Celý projekt hodnotí paní učitelky kladně. Dětem jsem podle nich předala mnoho nových poznatků a zajímavostí.

5.3 Komparace vlastní reflexe a hodnocení od učitelek

Zde uvádím srovnání vlastní reflexe s hodnocením od učitelek vybrané mateřské školy, které byly přítomné po celou dobu projektu. Komparace hodnocení je založena i na individuálních rozhovorech s učitelkami po ukončení jednotlivých činností.

1. Organizace projektu

Jako plusy vnímáme to, že na jednotlivé činnosti jsem byla předem připravena a využívala jsem převážně vlastní pomůcky a materiály.

Jako mínus vnímám to, že některé dny jsem nezvládla dostatečně zorganizovat a vzhledem k tomu nebyly naplněny všechny předem stanovené cíle. Negativně hodnotím i časově náročné činnosti, jejichž následkem jsem v některých dnech nestihla všechny předem připravené činnosti či hry, s čímž souhlasily i učitelky.

2. Práce a komunikace s dětmi

Při práci s dětmi jsem se snažila zapojit všechny děti a podporovala jsem jejich samostatnost či práci ve skupině. Souhlasím s tvrzením učitelek, že jsem s dětmi komunikovala klidně a měla jsem pohotové reakce na jejich dotazy. Shodu s učitelkami jsem našla i v tom, že jsem dětem odpovídala přiměřeně k jejich věku. Jediné mínus shledávám v tom, že některé otázky z mé strany nebyly vhodně položené a docházelo k nepochopení zadání dětmi. Učitelky to však jako nedostatek nevnímaly.

3. Motivace k jednotlivým činnostem

V této kategorii se s učitelkami neshodují. Podle nich jsem měla vždy vhodně zvolené motivace a děti vykonávaly činnosti se zájmem, s čímž musím nesouhlasit. Podle mého názoru byly některé motivace k činnostem nedostačující a nezaujaly všechny děti.

4. Pedagogické strategie

V této kategorii s paní učitelkami souhlasím. Při projektu jsem využívala více organizačních forem a metod práce. Pedagogické strategie jsem volila tak, aby nebyly činnosti pro děti jednotvárné. Shodujeme se i na tom, že jedna organizační forma nebyla naplněna a celá činnost se nepovedla.

5. Využitelnost projektu v praxi MŠ

Zde jsme se zcela shodly v odpovědi, že projekt je podle nás využitelný v praxi MŠ.

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Projekt se zaměřením na multikulturní výchovu po mé zkušenosti doporučuji zařazovat do edukačního procesu každé mateřské školy. Jako hlavní přínos realizace multikulturní výchovy v prostředí mateřských škol vnímám to, že děti zábavnou i naučnou formou získávají potřebné znalosti a poznatky do budoucna. Zároveň, díky vhodně zvoleným pedagogickým strategiím, mají možnost podílet se na celém průběhu projektu.

Před samotným započítím takového projektu multikulturní výchovy, je důležité zvážit všechny důležité faktory a úskalí realizace. Z vlastní zkušenosti, po realizaci a vyhodnocení celého projektu, doporučuji multikulturní výchovu realizovat ve třídě, kterou učitelka zná. Je vhodné znát teoretická východiska problematiky multikulturní výchovy a také skupinu dětí, se kterou učitelka pracuje.

Rozvíjení poznatků o rozmanitosti světa je v mateřské škole podstatné, jelikož to v budoucnu ovlivňuje další smýšlení a pohlížení dítěte na lidi z různých národností. Proto doporučuji seznámit děti s různými odlišnostmi, než jsou ty jejich, aby měly možnost tyto odlišnosti vnímat v pozitivním slova smyslu. Děti si tak vytvoří základ pro další rozvoj schopnosti respektovat odlišnosti po celý život. Tímto lze zabránit vytvoření předsudků k odlišnostem.

Multikulturní výchova v mateřské škole by se dětem měla poskytovat prostřednictvím prožitkového učení, ale i s přiměřeným teoretickým základem. Během realizace multikulturní výchovy by se měly využívat pestré organizační formy a metody práce.

Jako nejpodstatnější sdělení vnímám to, že pokud pedagog není na téma a problematiku multikulturní výchovy připraven, nemůže dětem předávat plnohodnotné znalosti a formovat jejich osobnost. Proto bych všem pedagogům, nejenom mateřských škol, doporučila nastudovat problematiku multikulturní výchovy, aby zjistily možnosti a způsoby aplikace multikulturní výchovy do edukačního procesu.

Realizace multikulturní výchovy sebou obnáší mnoho problémů, které mohou vznikat při jejím uplatňování. Proto je důležité si uvědomit, že realizace multikulturní výchovy není jednoduchou záležitostí a je třeba k ní přistupovat komplexně.

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit projekt multikulturní výchovy, který je využitelný pro děti mateřské školy a aplikovat ho v praxi. Snažila jsem se poukázat na uplatnění mého projektu v předškolním vzdělávání, k čemuž bylo třeba objasnit teoretický základ multikulturní výchovy.

Bakalářská práce má část teoretickou a praktickou. V úvodu teoretické části jsem se soustředila na teoretické vymezení multikulturní výchovy, včetně základní terminologie, cílů a obsahu. Zmínila jsem se zde o významu multikulturních kompetencí a také jsem popsala legislativní zakotvení multikulturní výchovy v českém vzdělávacím systému. V další části jsem se zabývala možnostmi realizace multikulturní výchovy v mateřské škole, včetně doporučených metod. Krátce jsem zde zmínila pedagogický projekt. V závěru teoretické části jsem se věnovala analýze dokumentu RVP PV, který v sobě sice nemá multikulturní výchovu přímo zakotvenou, ale jednotlivé klíčové kompetence a vzdělávací oblasti s ní úzce souvisí.

V praktické části, aplikačního typu, jsem se zabývala vytvořením projektu multikulturní výchovy, jeho přípravou a realizací. Projekt, který jsem vytvořila, nese název *Poznáváme celý svět* a u učitelek, které byly při jeho realizaci přítomné, se setkal s velmi příznivým hodnocením. Dětem byl jeho prostřednictvím přiblížen život na jednotlivých kontinentech, byly jim představeny různé národnosti, rasy lidí a kultura vybraných zemí. Také jsem jim odkryla téma tolerance a rozvíjela jsem u nich schopnost přijímat odlišnosti různých lidí. Děti se na projektu po celou dobu aktivně podílely, nebyly pouze pasivními příjemci informací, komplexně se rozvíjela jejich osobnost podpora spolupráce. Hlavní přínos projektu shledávám v tom, že děti přirozeně bavilo poznávat a objevovat svět, zapojovat se do průběhu projektu a také podílet se na jeho výsledném produktu.

Věřím, že tato práce bude pro mnohé učitelky inspirací a prvotním podnětem k tomu, multikulturní výchovu vnést do třídy mateřské školy a podniknout s dětmi něco nového a zábavného.

Závěrem bych chtěla zmínit důležitost multikulturní výchovy v mateřských školách. Dle mého názoru je využití projektů v mateřských školách vynikajícím způsobem k tomu, jak děti seznamovat se světem. Díky vhodně zvoleným činnostem a pedagogickým strategiím mají děti možnost získat reálnější představu o tom, jak svět kolem nich funguje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Balvín, J. (2012). *Pedagogika, andragogika a multikulturalita*. Praha: Radix.
- Banks, J. A. (2014). *An introduction to multicultural education* (5th Ed.). Boston: Pearson.
- Banks, J. A. (2016). *Cultural diversity and education: foundations, curriculum, and teaching* (6th Ed.). New York: Routledge, Tylor & Francis Group.
- Burkovičová, R., & Navrátilová, J. (2014). *Realizace multikulturní výchovy a vzdělávání v mateřské škole*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta.
- Davis, B. M. (2012). *How to teach students who don't look like you: culturally responsive teaching strategies* (2nd Ed.). Thousand Oaks: Corwin.
- Gay, G. (2018). *Culturally responsive teaching: theory, research and practice* (3th Ed.). New York: Teachers College Press.
- Hladík, J. (2006). *Multikulturní výchova: (socializace a integrace menšin)*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Hladík, J. (2010). Konstrukce a modely multikulturních kompetencí. *Pedagogická orientace*, 20(4), 27-47.
- Hladík, J. (2014). *Multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Kolář, Z. (2012). *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada.
- Koňátková, S. (2009). Jak se vyrovnat s multikulturní a interkulturní výchovou ve vzdělávání učitelů? *Pedagogická orientace*, 19(3), 121-127.
- Koňátková, S. (2014). *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet* (2., aktualiz. a rozš. vyd). Praha: Grada.
- Kvasničková, L. (2020). Dítě z jiné kultury v mateřské škole. *Informatorium 3-8: časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách*, 27(9), 12-13.
- Preissová, A. (2014). *Multikulturalismus – ztracené paradigma?* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Preissová, A. (2016). *Za hranice multikulturalismu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Preissová, A., Cichá, M., & Gulová, L. (2012). *Jinakost, předsudky, multikulturalismus: možnosti a limity multikulturní výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Průcha, J. (2011). *Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele*. Praha: Triton.

Švingalová, D. (2007). *Úvod do multikulturní výchovy*. Liberec: Liberecké romské sdružení.

POUŽITÉ ZÁKONY A VYHLÁŠKY:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. (2016). *Úmluva o právech dítěte a související dokumenty*. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/pro-prava-ditete/Preklady-dokumentu-OSN.pdf>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2001). *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR: Bílá kniha*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelani-v-cr>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/opatreni-ministra-zmena-rvppv-2021>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2022). *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>

Ústava ČR. (1992). *Listina základních práv a svobod*. <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

WEBOVÉ STRÁNKY:

Novotný, M. (2016). *Multikulturní výchova – Jižní Amerika*. <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/p/21063/MULTIKULTURNI-VYCHOVA---JIZNI-AMERIKA.html>

Pokorná, K. (2018). *Hry s padákem*. <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/21608/HRY-S-PADAKEM.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	A podobně
Atd.	A tak dále
ČR	Česká republika
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Např.	Například
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Hierarchický model multikulturních kompetencí.....	16
Obrázek 2 – Vytvořená mapa světa.....	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Charakteristika projektu	26
Tabulka 2 – Obsah projektu.....	28
Tabulka 3 – Den první: Svět kolem nás	32
Tabulka 4 – Den druhý: Evropa – My jsme Češi.....	36
Tabulka 5 – Den třetí: Poznáváme Asii.....	40
Tabulka 6 – Den čtvrtý: Za zvířaty v Africe.....	44
Tabulka 7 – Den pátý: Cesta do Ameriky	48
Tabulka 8 – Den šestý: Austrálie a Oceánie.....	52
Tabulka 9 – Den osmý: Tvorba mapy	55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Souhlas rodičů

Příloha P II: Hodnocení projektu učitelkami

Příloha P III: Fotografie z realizace projektu

Obrázek 3 – Den první: Prohlížení atlasu světa	72
Obrázek 4 – Den druhý: Vlajka České republiky	72
Obrázek 5 – Den třetí: Cvičení Jógy	73
Obrázek 6 – Den třetí: Čínská kaligrafie	73
Obrázek 7 – Den třetí: Čínské hůlky	74
Obrázek 8 – Den čtvrtý: Poznáváme Africký kontinent	74
Obrázek 9 – Den čtvrtý: Písečné zvíře	75
Obrázek 10 – Den čtvrtý: Africké náhrdelníky.....	75
Obrázek 11 – Den pátý: Indiánská kapela	76
Obrázek 12 – Den šestý: Skáčeme jako klokani	76
Obrázek 13 – Den šestý: Kaktusy z Austrálie	77
Obrázek 14 – Den sedmý: Výroba mapy světa.....	77

PŘÍLOHA P III: HODNOCENÍ PROJEKTU UČITELKAMI

Slovní hodnocení studentky Barbory Štěpánové – Projekt „Poznááme celý svět“

Vedoucí učitelky: Erika Veselá, Silvie Zálešáková

Barbora je velmi příjemná a komunikativní. Svým přístupem si lehce získala pozornost a oblibu všech dětí. Děti ji už znaly z předchozích praxí, které v naší MŠ realizovala.

Projekt oceňujeme velmi pozitivně. Obsah byl velmi pestrý a vyvážený. V činnostech využívala nejrůznější pomůcky a prostředky (odborná literatura - atlasy, mapy, knihy, globus), audiotechniku, demonstrační obrázky.

Barboru chválíme za přístup k dětem, vřelou komunikaci, za práci při realizaci projektu (přípravy, samotná činnost). Konzultovala s námi její práci, náměty i pedagogické strategie. Po každé vzdělávací jednotce se dokázala sebehodnotit, měla zdravé sebevědomí.

Svou prací nás inspirovala, přinesla do třídy nové náměty na činnosti. Realizace projektu byla v praxi velmi dobře a kvalitně zvládnuta. V Barboře vidíme velký potenciál pro práci s dětmi.

 LAPP Czech Republic s.r.o.
Firemní školka Oskárek
Nádražní č.p. 1908
765 02 Otrokovice
IČ: 25519506 / DIČ: CZ25519506
www.skolkaoskarek.cz

V Otrokovicích 21.4.2022

Yolanda
Veselá

Hodnocení konkrétních oblastí a kompetencí studentky:

Organizace projektu	Studentka byla vždy pečlivě připravena, využívala své vlastní pomůcky, případně si nachytala dostupné potřeby v MŠ, činnosti byly vyvážené, zohledňovaly individuální potřeby dětí. Organizace byla vždy strategicky promyšlena.
Práce a komunikace s dětmi	Studentka při své práci postupovala klidně, pohotově reagovala na reakce a dotazy dětí, své záměry vysvětlovala dětem logicky, přiměřeně věku, komunikovala jak verbálně, tak neverbálně, dokázala si u dětí vybudovat respekt, autoritu a ocenění.
Motivace k jednotlivým činnostem	Motivace byla vždy zvolena vhodně, děti se zájmem a s velkým zaujetím vykonávaly činnosti. K motivaci využívala vhodně zvolené pomůcky, vždy byla připravena. K dětem se chovala jako k partnerům.
Pedagogické strategie	Pedagogické strategie byly pestré, studentka se snažila střídát metody i formy práce, tak aby činnosti nebyly pro děti 'jednotvárné'. Využívala skupinové i individuální vzdělávání, prožitkové metody a zajímavé pomůcky a prostředky.
Využitelnost projektu v praxi MŠ	Projekt byl velmi zajímavý a pecký, děti velmi bavil. Prožitkovou formou se děti podívaly do různých koutů světa, odnesly si mnoho nových poznatků a zajímavostí. Projekt je vhodný pro běžné vzdělávání v praxi MŠ.

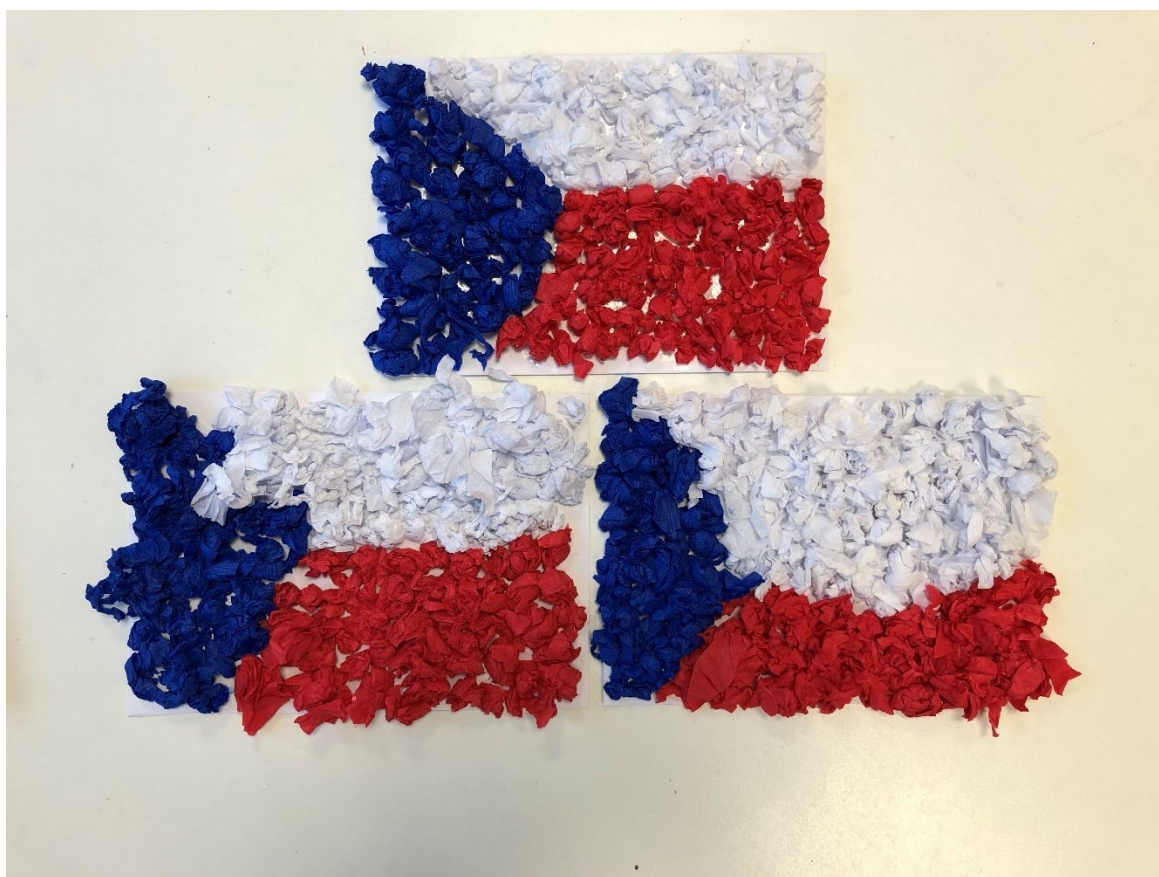
V Otrokovicích 21.4.2022

Kolářová
Vedle

PŘÍLOHA P III: FOTOGRAFIE Z REALIZACE PROJEKTU

Obrázek 3 – Den první: Prohlížení atlasu světa

Obrázek 4 – Den druhý: Vlajka České republiky

Obrázek 5 – Den třetí: Cvičení Jógy

Obrázek 6 – Den třetí: Čínská kaligrafie

Obrázek 7 – Den třetí: Čínské hůlky

Obrázek 8 – Den čtvrtý: Poznáváme Africký kontinent

Obrázek 9 – Den čtvrtý: Písečné zvíře

Obrázek 10 – Den čtvrtý: Africké náhrdelníky

Obrázek 11 – Den pátý: Indiánská kapela

Obrázek 12 – Den šestý: Skáče jako klokan

Obrázek 13 – Den šestý: Kaktusy z Austrálie

Obrázek 14 – Den sedmý: Výroba mapy světa